

ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบ
สารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
THE EFFECT OF INTERNAL CONTROL ON THE EFFICIENCY OF
THE ACCOUNTING INFORMATION SYSTEM OF
THE AUTONOMOUS UNIVERSITY

น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ
NAMPUENG RUEANGSUWAN

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

THE EFFECT OF INTERNAL CONTROL ON THE EFFICIENCY OF
THE ACCOUNTING INFORMATION SYSTEM OF
THE AUTONOMOUS UNIVERSITY

NAMPUENG RUEANGSUWAN

INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ACCOUNTANCY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2019
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการ
ใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของ
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

THE EFFECT OF INTERNAL CONTROL ON
THE EFFICIENCY OF THE ACCOUNTING
INFORMATION SYSTEM OF THE
AUTONOMOUS UNIVERSITY

นักศึกษา

น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ รหัส 62502409

หลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

คณะ

บัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สาระพัด)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับการศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณบดีคณะบัญชี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์)

วันที่ 25 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
คำสำคัญ	การควบคุมภายใน / ประสิทธิภาพ / ระบบสารสนเทศทางการบัญชี / มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
นักศึกษา	น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ รหัส 62502409
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง
หลักสูตร	บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ	บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 224 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านตรวจสอบได้

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สามารถสำเร็จ สมบูรณ์ ลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ คณบดี คณะบัญชี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สารพัด ประธานกรรมการสอบ ดร.ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล กรรมการ ที่ให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และรองศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความทุ่มเทและความตั้งใจของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่านของมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ได้มอบความรู้แก่ข้าพเจ้าจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม คุณพิธาน แส่นภักดี และคุณวัจนันท์ เพ็ชรเสนา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์พิจารณาตรวจสอบ ประเมิน พร้อมเสนอแนะสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงเพื่อการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ รวมถึงขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น และรุ่นพี่ ทุกคนที่ให้อำนาจใจเพื่อให้ผู้วิจัยได้ทุ่มเท และมุ่งมั่นจนการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และผู้ที่ศึกษาค้นคว้าต่อไป

น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ

สิงหาคม 2563

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	V
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
สมมติฐานของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน.....	11
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี.....	21
ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการดำเนินงานด้าน ระบบสารสนเทศทางการบัญชี.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
แบบแผนของการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	56
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	58
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบ สารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	63
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	67
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการวิจัยค้นคว้า.....	78
อภิปรายผลการศึกษา.....	82
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	84
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	90
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	102

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
1 ผลของการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งาน ด้านระบบ สารสนเทศทางการบัญชี.....	42
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
3 แสดงจำนวนค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน.....	56
4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับความคิดของกับ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	58
5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งา นด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	63
6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการใ ้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	68
7 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุม ภายในกับประสิทธิภาพการใช้งาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ.....	69
8 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุม ภายในกับประสิทธิภาพการใช้งาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้.....	71
9 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุม ภายในกับประสิทธิภาพการใช้งาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลา	73
10 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุม ภายในกับ ประสิทธิภาพการใช้งาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้.	75
11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	77

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่องผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	5
2 องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO.....	16
3 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ.....	26
4 ความสัมพันธ์ลักษณะรับ – จ่าย ในระบบย่อยของระบบสารสนเทศทางการบัญชี.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ทุกองค์กรต้องเปลี่ยนแปลงหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้ รวมไปถึงประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศก็เช่นเดียวกัน เมื่อความต้องการของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพแวดล้อม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และการแข่งขันต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งระบบสารสนเทศมีความสำคัญมากในปัจจุบัน เพราะก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจทางกลยุทธ์ขององค์กร ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ดังนั้นในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมภายใน เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นการป้องกันการเกิดความผิดพลาดในทุกขั้นตอนของการประมวลผลและการตรวจสอบคุณภาพของสารสนเทศที่ออกจากระบบ ซึ่งการควบคุมภายในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ จึงจะต้องมีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่รวมถึงการจัดหาเครื่องมือด้านการจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารงาน ระบบการควบคุมภายในจึงเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาช่วยในการบริหารงาน และเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรทำให้หน่วยงานด้านประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศจึงจำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริหาร เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศกับงานบัญชีมีส่วนช่วยงานด้านการบัญชีได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากงานด้านบัญชีมีความซับซ้อน มีปริมาณข้อมูลเป็นจำนวนมากที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำ ทันต่อเหตุการณ์และการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งหากให้บุคคลเป็นผู้ปฏิบัติอย่างเดียวยุคอย่างอาจทำให้เกิดความผิดพลาดและล่าช้า ระบบสารสนเทศจึงเปลี่ยนวิธีการทำงานโดยแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบออกจากกัน งานด้านบัญชีก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ดังนั้นจึงมีการใช้สารสนเทศทางการบัญชีมาช่วยในการดำเนินงานด้านการบัญชีกันอย่างแพร่หลายซึ่งในมหาวิทยาลัยนั้นอาจจะมีการเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีหรือมีการคิดค้นและพัฒนาระบบบัญชีขึ้นมาใช้เองปัจจัยหลักที่มหาวิทยาลัยนั้นๆจะสามารถคิดค้นและพัฒนาระบบ

บัญชีขึ้นมาใช้เองได้นั้น คือศักยภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นในด้านบัญชีและด้านการใช้สารสนเทศ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานด้านระบบงานบัญชี โดยใช้ทรัพยากร บุคคล คอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่หลักในการบันทึก ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางบัญชีซึ่งเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้สารสนเทศทางการบัญชีนั่นซึ่งหน้าที่หลักๆ ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้แก่ การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) การประมวลผลข้อมูล (Data Processing) การจัดการข้อมูล (Data Management) การควบคุมข้อมูลและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Control and Data Security) การจัดทำสารสนเทศ (Information Generation)

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีการกำหนดกลยุทธ์ไว้เพื่อพัฒนาคุณภาพของระบบการบริหารจัดการซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการบริหารจัดการตามการปฏิรูประบบราชการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการบัญชีที่มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สารสนเทศทางการบัญชีจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์นโยบายวิธีดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงานระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีประสิทธิภาพยังจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารให้สามารถบริหารจัดการหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้เปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเพื่อให้เกิดความอิสระในการบริหารงานด้านต่างๆ ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์นโยบายภารกิจและเป้าหมายต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้กำหนดไว้และเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน (Internal Control Efficiency) และความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี (Professional Accountants) (William, 2005) จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งในการปฏิบัติงานในส่วนของการคลังและพัสดุ ด้านการรับและจ่ายเงินนั้น ต้องปฏิบัติงานให้ตรงตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัด ซึ่งในปัจจุบันอาจมีบางส่วนงานที่ยังมีข้อบกพร่องบางประการอยู่จึงต้องนำการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO มาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นแนวคิดแบบสากลที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและน่าเชื่อถือ ซึ่งงานคลังและพัสดุ เปรียบเสมือนวงล้อที่คอยขับเคลื่อนให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างสูงสุด ตามแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและหลักธรรมาภิบาลจะต้องมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้นั้น การควบคุม

ภายในจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารนำมาเป็นกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้เห็นแนวทางที่จะต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในลักษณะใดและกำหนดนโยบายให้ขับเคลื่อนไปได้อย่างมีคุณภาพ เพราะการมีระบบควบคุมภายในที่ดีเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารที่จะป้องกันหรือลดความเสี่ยงต่อการเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น และด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในทุกๆ ส่วนของมหาวิทยาลัยฯ ทั้งด้านการเงิน การบัญชี ซึ่งได้มีการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยฯ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกี่ยวข้องในการเพิ่มคุณภาพสารสนเทศทางการบัญชีมีการใช้งานที่สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังมีส่วนในการกำหนดกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งผู้บริหารต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ระบบสารสนเทศทางการบัญชียังช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและใช้ในการตัดสินใจได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการเพื่อถึงทราบปัญหา โอกาส หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ดังนั้นระบบสารสนเทศทางการบัญชีจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2555) เพื่อให้รายงานทางการเงินเกิดความครบถ้วนถูกต้องทันต่อเวลา และเชื่อถือได้ โดยประสิทธิภาพของการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเนื่องจากรายงานทางการเงินที่ถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินสถานการณ์ทางธุรกิจได้อย่างถูกต้องและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Suryanto, 2016 and Wright, 2016) โดยในงานวิจัยนี้ประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถวัดได้จากคุณภาพของรายงานทางการเงินซึ่งประกอบด้วยด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความสมบูรณ์ครบถ้วน (Completeness) ด้านความทันต่อเวลา (Timeliness) และด้านความเข้าใจได้ (Understandability) (Malekinejad, 2016)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของประสิทธิภาพของควบคุมภายในและประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างมากในการดำเนินงานเกี่ยวกับผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาระบบการควบคุมภายในและระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

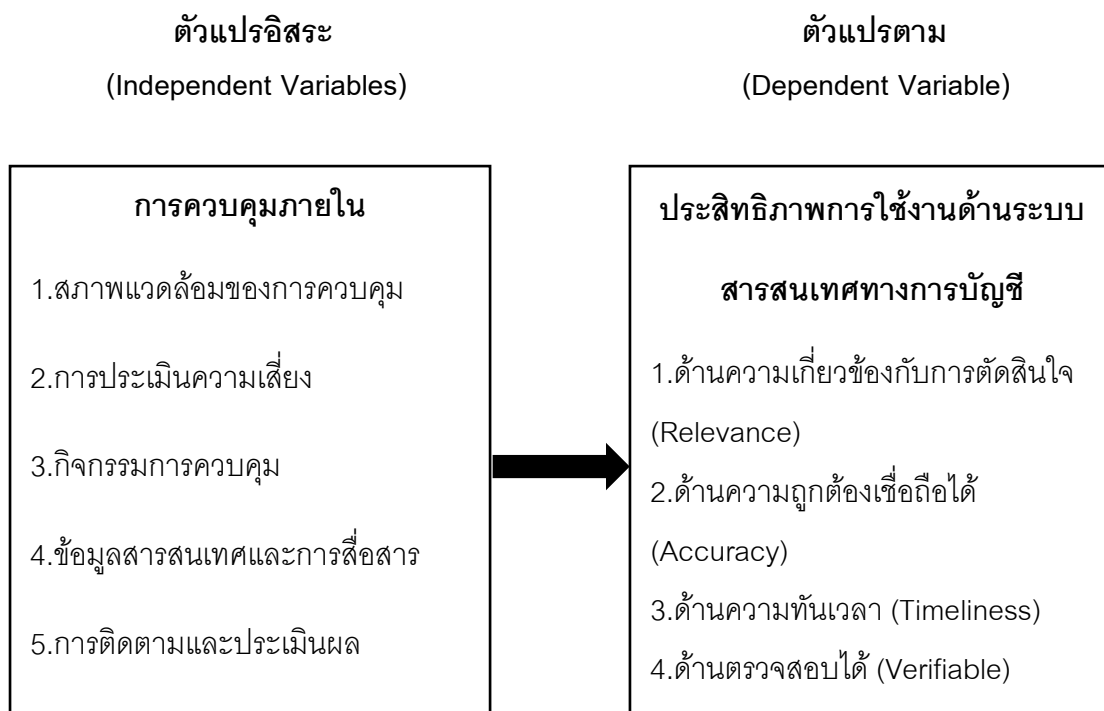
1. เพื่อศึกษาระดับของการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. เพื่อศึกษาผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้ศึกษามีแนวทางในการใช้กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การควบคุมภายใน ประกอบด้วย
 - 1.1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม
 - 1.2 การประเมินความเสี่ยง
 - 1.3 กิจกรรมการควบคุม
 - 1.4 ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
 - 1.5 การติดตามและประเมินผล
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance)
 - 2.2 ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ (Accuracy)
 - 2.3 ด้านความทันเวลา (Timeliness)
 - 2.4 ด้านตรวจสอบได้ (Verifiable)

จากการประยุกต์แนวคิดดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานของการศึกษา

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานข้อที่ 4 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีตรวจสอบได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ขอบเขตของการศึกษา

1. **ขอบเขตด้านเป้าหมายและประชากร** เป็นการศึกษาผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 624 คน และได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 224 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การควบคุมภายใน ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม
2. การประเมินความเสี่ยง
3. กิจกรรมการควบคุม
4. ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
5. การติดตามและประเมินผล

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย

1. ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance)
2. ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ (Accuracy)
3. ด้านความทันเวลา (Timeliness)
4. ด้านตรวจสอบได้ (Verifiable)

3. ขอบเขตระยะเวลา

เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2563

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถทราบถึงระดับของการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. สามารถทราบถึงผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การควบคุมภายใน (Internal Control) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในองค์กร โดยคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ซึ่งเสริม องค์ประกอบการควบคุมภายในอื่นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในมหาวิทยาลัย อันได้แก่ มาตรฐาน กระบวนการหรือโครงสร้างที่เป็นฐานสำหรับการควบคุมภายในทั้งมหาวิทยาลัย

2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการที่สำคัญที่ใช้ในการระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และนำเอาวิธีการควบคุมเพื่อป้องกัน รวมทั้งลดความเสี่ยงมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง นโยบายและระเบียบ วิธีปฏิบัติ รวมถึง มาตรการต่างๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรนำไปปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง และได้รับการตอบสนองโดยมีการปฏิบัติตาม เช่น การสอบทานงาน การดูแลป้องกันทรัพย์สิน และการแบ่งแยกหน้าที่ เป็นต้น

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่าน กระบวนการประมวลผลและถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน

5. การติดตามและประเมินผล (Monitoring) หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพ การปฏิบัติงาน และประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความเพียงพอและเหมาะสม

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องและมีความแม่นยำ โดยผลลัพธ์ที่ได้นั้นจะต้องใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) หมายถึง ระบบการทำงานระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพยากรมนุษย์ และนโยบายขององค์กร ที่ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยมีการรวบรวมสารสนเทศต่างๆ ของแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัยให้อยู่ในฐานข้อมูลเดียวกันเพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศของส่วนงานและบุคคลต่างๆ ทั่วทั้งมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (Autonomous University) หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการบริหารการจัดการที่เป็นอิสระแยกจากระบบราชการ แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป (Block Grant) ที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปีโดยตรง เพื่อให้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิภาพ

อาร์ติเคิลคีย์ (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า เช่น การที่พนักงานขายในห้างสรรพสินค้าสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว เพราะเวลาของพนักงานถือว่าเป็นทรัพยากรขององค์กร การที่พนักงานใช้เวลาน้อยในการบริการลูกค้าก็ถือว่าเป็นเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

จกมล ทองโฉม (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง คำตอบที่ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นได้ผลคุ้มค่ากับต้นทุน หรือไม่ และมีแนวทางที่ดีกว่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด อีกนัยหนึ่ง ประสิทธิภาพ หมายถึง การพิจารณาผลผลิตที่เป็นไปตามเป้าหมายแล้ว่วาวิธีการผลิตใดเสียต้นทุนต่ำกว่าหรือประหยัดกว่า

วิกิพีเดีย (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะ เป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ผลสำเร็จที่พิจารณาในแง่ของเศรษฐศาสตร์ที่มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความประหยัด หรือคุ่มค่า (ประหยัด ต้นทุน ประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา) ความทันเวลา และมีคุณภาพ (ทั้งกระบวนการ ได้แก่ Input Process และ Output)

สมบุญ ศรีสรรหิรัญ (2553) กล่าวว่า ประสิทธิภาพมักพิจารณาจากการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตที่ได้กับทรัพยากรที่ใช้ไปหรือเปรียบเทียบระหว่าง Output กับ Input ว่าในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรผลที่ได้มีดีแค่ไหน อย่างไร ซึ่งอาจเปรียบเทียบได้หลายมิติ เช่น มิติทางเศรษฐศาสตร์โดยไม่ใช่เพียงเรื่องเงินแต่อย่างเดียว แต่หมายถึงทรัพยากรอื่นๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตนั้นๆ ด้วย เช่น เวลาหรือวัตถุดิบ มิติทางการบริหารอาจพิจารณาจากความพึงพอใจของสมาชิกในองค์กรต่อวิธีการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมาย มิติทางสังคมอาจพิจารณาจากผลการสะท้อนกลับ

สาคร สุขศรีวงศ์ (2553) กล่าวว่าประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยที่สุด เพื่อให้ได้ผลผลิตในจำนวนที่กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง ดังนั้นประสิทธิภาพจึงเกิดจากความสามารถของผู้จัดการหรือผู้บริการในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้า ดังนั้นประสิทธิภาพจึงมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า และผลผลิต เพื่อให้ต้นทุนของทรัพยากรต่ำสุด

วรรัตน์ เขียวโพรี (2553) ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การวัดความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนที่เป็นปัจจัยนำเข้า (ทุน วัตถุดิบ เครื่องจักร คน) ผ่านกระบวนการเปรียบเทียบกับมูลค่าของสินค้าและบริการที่เป็นผลผลิตหากพบว่ามูลค่าของผลผลิตสูงกว่าต้นทุน

พัฒนาศ คดีพิศาล (2553) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยให้ได้ผลผลิตออกมาดีและมากที่สุด ในขณะที่ใช้ทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมน้อยที่สุด โดยการทำงานนั้นต้องมีกลยุทธ์ระบบการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่สมาชิกในทีมมีความเห็นร่วมกันและมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

กชพร พุทธจักร (2553) ได้เสนอปัจจัย 7 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร ดังนี้

1. กลยุทธ์ (Strategy) เกี่ยวกับการกำหนดเป็นภารกิจ การพิจารณาจุดแข็งและ จุดอ่อนในองค์กร โอกาส และอุปสรรคภายนอกองค์กร เป็นแผนปฏิบัติการที่อธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมให้เหมาะสม ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน

2. โครงสร้าง (Structure) โครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมจะช่วยให้ปฏิบัติงาน
3. ระบบ (System) ระบบขององค์กรจะทำให้บรรลุเป้าหมาย
4. แบบ (Style) แบบของการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร
5. บุคลากร (Staff)
6. ความสามารถ (Skill)
7. ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร (Shared value)

สมใจ ลักษณะ (2552) ได้กล่าวว่าประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ประสิทธิภาพส่วนบุคคล บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน คือ บุคคลที่ตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยใช้กลวิธีหรือเทคนิคในการสร้างผลงานออกและเป็นผลงานที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจในการทำงาน เป็นบุคคลที่จะเพิ่มพูน คุณภาพและปริมาณของผลงาน คิดค้นดัดแปลงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

2. ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรโดยใช้ทรัพยากรปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งกำลังคนอย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเสียน้อยที่สุด มีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ได้ด้วยดีโดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และบุคคลองค์กรระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อผลผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมายองค์กรมีความสามารถประยุกต์ศาสตร์กลยุทธ์ วิธีการ เทคนิค และเทคโนโลยีอย่างฉลาด ทำให้เกิดวิธีการทำงานอย่างเหมาะสมมีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีอุปสรรค และความขัดแย้งน้อยที่สุด บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีมีความสุขในการทำงาน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการ วิธีการ หรือการกระทำใด ๆ ที่สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ที่นำไปสู่ผลสำเร็จโดยที่มีตัวบ่งชี้ได้แก่ ความประหยัด คุ้มค่า ความทันเวลา และมีคุณภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน

การประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นองค์กรประเภทใดหรือขนาดใดก็ตาม เจ้าของหรือผู้บริหารองค์กรย่อมมุ่งหวังให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและมั่นคง หากแต่โอกาสที่องค์กรจะประสบกับความเสียหาย ความเสียหายจากการดำเนินงาน หรือมีการทุจริตอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สำหรับองค์กรขนาดใหญ่

เล็กที่มีปริมาณธุรกิจไม่มาก เจ้าของคนเดียว หรือผู้บริหารอาจดำเนินธุรกิจด้วยตนเอง โดยควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงและสามารถบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่เมื่อองค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันอย่างรุนแรง เจ้าของคนเดียว หรือผู้บริหารเพียงคนเดียวก็ไม่อาจควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงใช้ระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ช่วยป้องกันและรักษาทรัพย์สินขององค์กรและช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด ระบบการควบคุมภายในจึงมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรอย่างมาก

ความหมายของการควบคุมภายใน

ความหมายของการควบคุมภายในซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันกำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการจากสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบันในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (American Institute of Certified Public Accountants หรือ AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (Institute of Internal Auditors หรือ IIA) สถาบันผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute หรือ FEI) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (American Accounting Association หรือ AAA) และสถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA) ซึ่งรู้จักในนามของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO ได้ร่วมกันศึกษาพัฒนาความหมายและแนวคิดของการควบคุมภายใน ดังนี้

การควบคุมภายใน (Internal Control) คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในองค์กร โดยคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคน มีบทบาทร่วมกันในการจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน การควบคุมภายในมีผู้ได้ให้ความหมายของการควบคุมภายในไว้หลายท่านโดยมีรายละเอียดดังนี้

จันทนา สาขากรและคณะ (2554) ให้ความหมายของการควบคุมภายในไว้ว่า แผนการจัดหน่วยงาน วิธีปฏิบัติงาน ที่ประสานสัมพันธ์กันและมาตรการต่าง ๆ ที่กิจการกำหนดขึ้นและถือปฏิบัติภายในองค์กร เพื่อปกป้องรักษาทรัพย์สินของกิจการ รวมทั้งสอบทานความถูกต้องและ

เชื่อถือได้ของข้อมูลทางการบัญชี เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้

วิชนีพร เศรษฐสุศักดิ์โก (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารทุกระดับและพนักงานทุกคนในองค์กรกำหนดขึ้น เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2556) กล่าวว่า การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้บริหารและบุคคลอื่น ได้ออกแบบนำไปปฏิบัติและดูแลให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือได้ของการรายงานทางการเงิน ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

พรทิพย์ ภูถ้ำถ้วน (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมภายใน หมายถึง การที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายการจัดการร่วมกันกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติงานขึ้นในองค์กรเพื่อช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการดำเนินงาน การเงินและการปฏิบัติตามกฎระเบียบรวมถึงการป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด ความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินที่เชื่อถือได้ และทันเวลา

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร (2554) กล่าวว่า ระบบการควบคุมภายใน หมายถึง นโยบาย วิธีการปฏิบัติหรือการกระทำใด ๆ ซึ่งผู้บริหารของกิจการกำหนดขึ้นเพื่อช่วยให้กิจการบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ ซึ่งจะกระทำให้เกิดความมั่นใจเท่าที่จะสามารถทำได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด ความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้อย่างทันเวลา

สมใจ พวงนิล (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การควบคุมภายในระบบสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการหรือแผนการจัดองค์กรตลอดจนข้อกำหนดวิธีการปฏิบัติและมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อดูแล ป้องกัน รักษาทรัพย์สิน ให้ปลอดภัยจากการทุจริต รวมถึงระบบการมอบอำนาจหน้าที่อนุมัติ แบ่งแยกหน้าที่ระหว่างการจัดบันทึกและการรายงานทางการบัญชีและการตรวจสอบ ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2554) ได้ให้ความหมายหรือนิยามของระบบการควบคุมภายในตามมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 400 ไว้ดังนี้ ระบบการควบคุมภายใน หมายถึง นโยบายแผนงาน วิธีการปฏิบัติงาน รวมถึงการให้ ลำดับอำนาจในการอนุมัติหรือเข้าถึงงานต่างๆ ซึ่งผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกำหนดขึ้น เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมาย นโยบายแผนงาน และวิธีการปฏิบัติงานที่องค์กรได้วางไว้ ซึ่งหมายรวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาผลประโยชน์ของบริษัท การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาด เป็นต้น ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานขององค์กรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้การควบคุมภายใน ยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุม และกิจกรรมควบคุม

สำนักอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (2553) ได้กล่าวถึง The Canadian Institutes of Chartered Accountants (CICA) ให้ความหมายหรือนิยาม “การควบคุมภายใน” ไว้ เช่นกันดังนี้ การควบคุมภายใน ประกอบด้วย องค์ประกอบต่างๆขององค์กรรวมกัน ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากร ระบบสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์กร และความรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้

COSO (2013) ได้ให้ความหมายของการควบคุมภายใน ว่าหมายถึง กระบวนการที่เป็นผลมาจากการออกแบบของคณะกรรมการ ผู้จัดการและบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การรายงานและการปฏิบัติตาม

วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

การจัดให้มีการควบคุมภายในขึ้นในองค์กร มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Effectiveness and Efficiency of Operations) โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรขององค์กรในการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน ทรัพย์สิน วัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้และเวลาให้เป็นไปอย่างประหยัดและได้ผลคุ้มค่า มีการดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีการป้องกันมิให้ทรัพย์สินมีการสิ้นเปลือง สูญเปล่าเสียหาย หรือสูญหายและปลอดภัยจากการกระทำการทุจริต กล่าวโดยสรุป เมื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะส่งผลให้เกิดการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินขององค์กรไปพร้อมกัน

2. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting) ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของรายงานทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ใช้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายในหรือ บุคคลภายนอกองค์กร ได้แก่ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ลูกค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็น

ต้น โดยใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานในอนาคต จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่ารายงานทางการเงินขององค์กรให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และมีคุณภาพ

3. การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (Compliance with Applicable Laws and Regulations) เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้นกับองค์กรจากสาเหตุการละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรรวมถึงข้อบังคับและกฎระเบียบขององค์กรเอง

องค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO

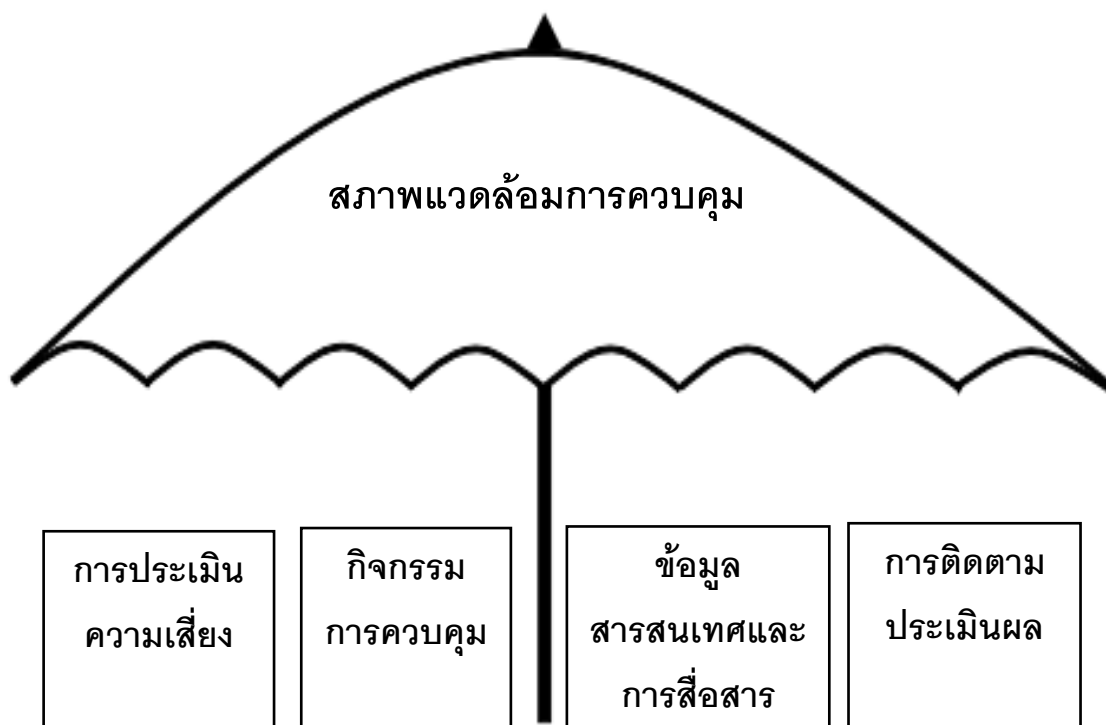
สำนักงานการตรวจแผ่นดิน (2554) มาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มี 5 องค์ประกอบดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุมภายใน (Control Environment)
2. ประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications)
5. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

องค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง 5 ประการนี้ จะมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากแนวทางการดำเนินธุรกิจของผู้บริหารเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในที่กำหนด

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

การควบคุมภายในจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นสำคัญ โดยสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นเรื่องของการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นโครงสร้าง นโยบาย และระเบียบ วิธีปฏิบัติที่มีผลมาจากทัศนคติของผู้บริหาร รวมถึงสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ จึงกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นรากฐานขององค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO

ที่มา : ศิลปพร ศรีจันเพชร (2548)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการควบคุม มีดังนี้

1.1 ความซื่อสัตย์และจริยธรรม (Integrity and Ethical Values) ความซื่อสัตย์และจริยธรรมเป็นเรื่องของจิตสำนึกและคุณภาพของคน ซึ่งจะเห็นว่าเป็นนามธรรมแต่ก็สามารถแสดงให้เห็นได้ โดยผู้บริหารต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างทั้งคำพูดและการกระทำ มีการกำหนดเป็นนโยบาย และข้อกำหนดด้านจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำหนดข้อห้ามอันจะถือว่าขาดความซื่อสัตย์และจริยธรรมที่มีให้พนักงานปฏิบัติพร้อมทั้งแจ้งให้พนักงานทุกคนรับทราบและเข้าใจ ในนโยบาย ข้อกำหนด และข้อห้ามที่กำหนดไว้

1.2 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (Commitment to Competence) การที่องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลลดลง มิได้เกิดจากบุคลากรที่ไม่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานเท่านั้น บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมากเกินไปก็อาจทำให้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรลดลงได้เช่นกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดระดับความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาบรรจุแต่งตั้ง โดยจัดทำค่า

บรรยาย หรือข้อกำหนด คุณลักษณะงาน (Job Description) ของแต่ละตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน

1.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบ (Board of Directors and Audit Committee Participation) คณะกรรมการบริหารมีหน้าที่จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดีขึ้นในองค์กรสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร เพื่อให้การ ตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องเป็นอิสระจากคณะกรรมการบริหาร ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบจึงมีความสำคัญต่อบรรยากาศของการควบคุม โดยเฉพาะการส่งเสริมให้การตรวจสอบภายในและการสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานของวิชาชีพ

1.4 ปรัชญาการบริหารและรูปแบบการปฏิบัติงาน (Management's Philosophy and Operating Style) ปรัชญาการบริหารและรูปแบบการปฏิบัติงานมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายในที่จัดให้มีขึ้นในองค์กร เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงในการกำหนดนโยบาย จัดให้มี มาตรการและวิธีการควบคุมต่าง ๆ ดังนั้น ความแตกต่างด้านปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร เช่น ผู้บริหารแบบอนุรักษ์นิยม หรือแบบกล้าได้ กล้าเสีย กล้าที่จะเสี่ยง จะเป็นตัวกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในองค์กร ซึ่งนำไปสู่การกำหนดระดับการควบคุมภายในที่แตกต่างกันด้วย

1.5 โครงสร้างการจัดองค์กร (Organizational Structure)

การจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมกับขนาดและการดำเนินงานขององค์กร ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผน สั่งการ และควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การจัดโครงสร้างขององค์กรนอกจากจะเป็นการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานแล้ว ยังเป็นตัวกำหนดระดับความรู้และความสามารถของบุคลากรด้วย เช่น โครงสร้างองค์กรแบบรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจต้องการคุณสมบัติของตัวบุคคล หากแต่โครงสร้างองค์กรแบบกระจายศูนย์อำนาจการตัดสินใจ ระบบขั้นตอนการทำงานและกระบวนการในการติดตามผลมีความสำคัญมากกว่าคุณสมบัติของตัวบุคคล

1.6 วิธีมอบอำนาจและความรับผิดชอบ (Assignment of Authority and Responsibility) บุคลากรในองค์กรต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของตน รวมถึงทราบว่าจะงานของตนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับงานของผู้อื่นอย่างไร เพื่อป้องกันการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน หรือละเว้นการปฏิบัติงาน ดังนั้น องค์กรควรมีการจัดทำคำบรรยาย หรือข้อกำหนดคุณลักษณะงาน (Job Description) ของแต่ละตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้

บุคลากรใช้อ้างอิง กรณีเป็นงานที่ซับซ้อน หรือใช้เทคโนโลยีสูง หรือใช้เงินทุนจำนวนมาก ควรมีการจัดทำคู่มือระบบงาน (System Documentation) ไว้อย่างชัดเจน สำหรับการมอบอำนาจจะต้องให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงาน

1.7 นโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Policies and Practices) พฤติกรรมและอุปนิสัยของบุคลากรในองค์กรมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน การกำหนดนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่การคัดเลือกบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม การพัฒนาความรู้ การเลื่อนตำแหน่ง การกำหนดค่าตอบแทน และผลประโยชน์อื่น ๆ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ทักษะและความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ความ รับผิดชอบ และรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ

2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยง เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าองค์กรมีความเสี่ยงอย่างไรและความเสี่ยงนั้นอยู่ในกิจกรรมหรือขั้นตอนใดของงาน มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ความผิดพลาดหรือความเสียหายจะไม่เกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นก็จะอยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย หรือไม่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ปัจจัยสำคัญในการประเมินความเสี่ยง คือ ผู้ประเมินจะต้องเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยถ่องแท้ องค์กรต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนขึ้นก่อน โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของ องค์กรแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ วัตถุประสงค์ระดับกิจการโดยรวม (Entity-Wide Level Objectives) และ วัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม (Activity-Level Objectives) โดยมีขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง คือ

2.1 การระบุปัจจัยความเสี่ยง (Risk Identification) การเข้าใจว่าองค์กรมีความเสี่ยงหรือไม่จะไม่มีประโยชน์เพียงพอถ้าไม่สามารถระบุได้ว่าความเสี่ยงนั้น ๆ มีสาเหตุจากปัจจัยอะไร เนื่องจากปัจจัยความเสี่ยงแต่ละชนิดมีผลกระทบไม่เท่าเทียมกัน ปัจจัยความเสี่ยงบางชนิดมีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ในระดับองค์กรโดยรวม ในขณะที่บางชนิดมีผลกระทบในระดับกิจกรรมเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจัยบางอย่างจะมีผลกระทบเพียงในระยะสั้น แต่ปัจจัยบางอย่างส่งผลกระทบต่อในระยะยาว และปัจจัยบางชนิดมีผลกระทบทั้งในระยะสั้นแล้วต่อเนื่องไปจนถึงระยะยาว ดังนั้นจึงต้องทำความเข้าใจและสามารถระบุได้ว่าความเสี่ยงนั้น ๆ มีสาเหตุจากปัจจัยอะไร เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในองค์กรหรือเป็นปัจจัยภายนอก

2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) เมื่อสามารถระบุปัจจัยความเสี่ยงได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำปัจจัยความเสี่ยงนั้นมาวิเคราะห์ว่ามีผลกระทบต่อองค์กรแค่ไหน เพียงใด โดย

การกำหนดระดับความสำคัญของความเสียหายที่จะเกิดจากความเสี่ยง และโอกาสที่จะเกิดความเสียหายดังกล่าวว่ามีหรือไม่ ถ้ามี มีมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพิจารณาหาวิธีที่จะรับมือหรือจัดการกับความเสียหายที่มีสาระสำคัญมีโอกาสที่จะเกิดสูง สำหรับเทคนิคในการวิเคราะห์ความเสี่ยงมีหลายวิธีจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมเพราะบางครั้งผลกระทบของความเสียหายที่มีต่อองค์กร หรือโอกาสที่จะเกิดความเสียหายอาจไม่สามารถวัดได้เป็นตัวเลขจึงต้องใช้วิธีวิเคราะห์โดยการประเมินเป็นระดับ เช่น สูงมาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยมาก

2.3 การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การบริหารความเสี่ยงเป็นการกำหนดแนวทางที่จะรับมือหรือจัดการกับความเสียหายที่มีสาระสำคัญมีโอกาสที่จะเกิดสูง โดยทั่วไปแล้วถ้าเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในจะใช้วิธีจัดระบบการควบคุมภายใน กรณีเป็นความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกจะใช้วิธีการบริหารความเสี่ยง

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หมายถึง นโยบาย มาตรการและวิธีการ ดำเนินงานต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น สามารถลด หรือควบคุมความเสี่ยงและได้รับการตอบสนองและปฏิบัติตามกิจกรรมการควบคุม ประกอบด้วย

1. การกำหนดนโยบายและแผนงาน (Policies and Plans)
2. การสอบทานโดยผู้บริหาร (Management Review)
3. การประมวลผลข้อมูล (Information Processing)
4. การควบคุมทางกายภาพ (Physical Control)
5. การแบ่งแยกหน้าที่ (Segregation of Duties)
6. ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Performance Indicators)
7. การจัดทำเอกสารหลักฐาน (Documentation)
8. การตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ (Independent Checks on Performance)

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการบริหาร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและไม่ใช่การเงิน รวมทั้งข้อมูล ข่าวสารอื่น ๆ ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก การสื่อสาร หมายถึง การรับและส่งข่าวสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่สัมพันธ์กัน การสื่อสารจะเกิดได้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ระบบการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพควรเป็นการสื่อสารแบบสองทางและติดต่อระหว่างหน่วยงานอย่าง

ทั่วถึงครบถ้วน การดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศและการสื่อสารฝ่ายบริหารควรจัดให้มีระบบสารสนเทศที่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และเหมาะสมทันต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ มีระบบการสื่อสารที่ดีซึ่งจะส่งผลถึงการบริหารงานของผู้บริหารโดยเฉพาะข่าวสารที่เป็นสัญญาณบอกเหตุอันจะทำให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา

5. การติดตามและประเมินผล (Monitoring)

การติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการสอบทานและพิจารณาการดำเนินงานตามระบบควบคุมภายในที่กำหนดขึ้นของหน่วยงานว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุ่มค่าและมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจัยซึ่งรวมถึงการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับ และการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในหน่วยงาน การดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลฝ่ายบริหารต้องจัดให้มีการติดตามประเมินผลโดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผลเป็นรายครั้ง ซึ่งอาจประเมินโดยการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment) เช่น การประเมินการควบคุมโดยกลุ่มผู้ปฏิบัติงานภายในส่วนงานนั้น ๆ หรือการประเมินการควบคุมอย่างเป็นอิสระ (Independent Assessment) เช่น การประเมินโดยผู้ตรวจสอบภายใน การประเมินผลการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายนอก เป็นต้น เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่วางไว้เพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพและมีการปฏิบัติจริง ข้อตรวจพบจากการตรวจสอบและการสอบทานอื่น ๆ ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา และการควบคุมภายในได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน คือ จันทนา สาขากรและคณะ (2554) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในองค์กร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้

1) ความรับผิดชอบของผู้บริหาร การจัดให้มีการวางระบบการควบคุมภายในเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะทำให้เกิดความมั่นใจเท่าที่จะสามารถทำได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ

2) ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในย่อมมีต้นทุนเกิดขึ้น ผู้บริหารควรมีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าต้นทุนของการควบคุมภายในต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดให้มีระบบการควบคุมภายใน

3) ข้อจำกัดสืบเนื่องตามลักษณะของการควบคุมภายใน การควบคุมภายในถึงแม้จะมีการออกแบบไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถให้ข้อสรุปแก่ผู้บริหารระบบการควบคุมภายในได้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว เนื่องจากการควบคุมภายในมีข้อจำกัดสืบเนื่องภายในตัวเอง เช่น โอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดจากบุคลากรเนื่องจากความไม่ระมัดระวัง พลังเพลอ การใช้ดุลยพินิจผิดพลาดหรือไม่เข้าใจคำสั่ง โอกาสที่จะเกิดการหลีกเลี่ยงขั้นตอนของการควบคุมภายใน โดยผู้บริหารหรือโอกาสที่บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการควบคุมภายในใช้อำนาจนั้นในทางที่ผิด

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในข้างต้น จะเห็นได้ว่าการควบคุมภายในเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้บริหารกำหนดขึ้น เพื่อให้บุคลากรใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นการป้องกันการทุจริตและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบแผนของหน่วยงาน

นอกจากนี้วิชาการข้างต้นยังมีผู้วิจัยที่ศึกษางานเกี่ยวกับการควบคุมภายในได้ให้ความหมายการควบคุมภายในว่าการควบคุมภายใน หมายถึง นโยบาย แผนงาน กระบวนการปฏิบัติงาน ที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ และพนักงานขององค์กรร่วมกันกำหนดขึ้น และถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานขององค์กร มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในด้านการดำเนินงาน ด้านการเงินและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ รวมถึงการป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันการทุจริตและตรวจพบการทุจริต ลดข้อผิดพลาด ลดความเสี่ยง การบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินมีความถูกต้องและครบถ้วน เชื่อถือได้ ทันเวลา ส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ชุตินา เลิศลอบศิริ, 2551 ; สุรีย์ ถินสูงเนิน, 2554 ; พรทิพย์ ภูถี้ถ้วน, 2555)

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการควบคุมภายใน หมายถึง นโยบาย วิธีปฏิบัติที่ถูกกำหนดขึ้นภายในองค์กร เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการ ช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมถึงการป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันการทุจริตและตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ และทันเวลา เพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี

นันทิดา โยธานวล (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลรายการค้า ประมวลผล และได้ผลลัพธ์เป็นรายงานทางการเงิน

พลพภู ปิยะวรรณ และสุภาพร เชิงเยี่ยม (2555) ได้ให้ความหมายของคำว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศในองค์กร ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลจากระบบย่อยต่าง ๆ ในองค์กร หลังจากนั้นจะนำสารสนเทศที่รวบรวมได้ส่งต่อไปยังผู้ใช้ในองค์กร

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศศิประพร ศรีจันเพชร (2554) กล่าวถึงความหมายของ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีไว้ว่า การใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผลข้อมูลทางการเงิน โดยที่ระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้นมีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. ช่วยการเก็บรวบรวมรายการที่เกิดขึ้นในธุรกิจ
2. มีการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีส่วนช่วยในการวางแผน การสั่งการและการควบคุม
3. ช่วยในการควบคุมสินทรัพย์ ซึ่งหมายความรวมถึงสารสนเทศในธุรกิจเพื่อให้เกิดมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นมีความถูกต้องและสามารถเชื่อถือได้

สัลยฤทธิ์ สว่างวรรณ (2554) หมายถึง กลุ่มของระบบงานที่ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ หรือตัวอุปกรณ์ และซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ทำหน้าที่รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บ และแจกจ่ายข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการควบคุมภายในองค์กร ในทางการบัญชีระบบสารสนเทศถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินเรียกว่าระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System)

อุทัยวรรณ จรุงวิภู (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อตัดแปลง หรือประมวลผลข้อมูลทางการเงิน ให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้งาน ทั้งบุคคลภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

คมสันต์ จันทรชัย (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบบัญชีของกิจการที่ใช้ระบบงานบัญชีคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล จัดประเภทวิเคราะห์และการจัดทำรายงานทางบัญชี เพื่อเป็นระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้แก่ผู้ใช้

Dull, Gelinas and Wheeler (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ ทางการบัญชี หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำรายงานสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ทางการเงินของธุรกิจให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ ทั้งนี้กระบวนการแปลงข้อมูลหรือประมวลผลข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการบัญชีนี้อาจจะกระทำด้วยมือหรือใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยก็ได้

Hurt (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง การรวบรวมข้อมูลในกระบวนการต่างๆ เพื่อประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศและรายงานข้อมูลให้กับผู้อำนวยการตัดสินใจภายในและภายนอกองค์กรซึ่งใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

Romney and Steinbart (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลจากฝ่ายขาย ฝ่ายตลาด ฝ่ายผลิต ฝ่ายการเงิน และฝ่ายบุคคล เป็นต้น แล้วประมวลผลเพื่อจัดทำสารสนเทศให้กับผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ

Hall (2011) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบย่อยในการทำธุรกรรมทางการเงินที่ส่งผลโดยตรงต่อประมวลผลของข้อมูลทางการเงินเพื่อนำเสนอแก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจลงทุนโดยจะประกอบด้วย 3 ระบบย่อยที่สำคัญ คือ ระบบสารสนเทศแบบประมวลรายการ ระบบบัญชีแยกประเภท และระบบสารสนเทศแบบรายงานเพื่อการจัดการ

Simkin (2011) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลทั้งทางด้านการบัญชีและไม่ใช้ด้านการเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการบริหาร วางแผน และตัดสินใจ

จากความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถสรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบที่ถูกรื้อแบบหรือพัฒนาขึ้นมาในกิจการ เพื่อนำมาใช้ในการแปลงหรือประมวลผลข้อมูลทางการบัญชี ให้เป็นสารสนเทศทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ โดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานทางการบัญชี เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและทันเวลา เพื่อนำเสนอข้อมูลและรายงานข้อมูลทางการเงินให้กับผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่สนใจข้อมูล ทางเศรษฐกิจของกิจการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีหน้าที่จัดทำสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อช่วยในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ โดยข้อมูลสารสนเทศที่ได้ควรมีคุณลักษณะดังนี้ ได้แก่ ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ครบถ้วน ทันเวลา และเกี่ยวข้องกับกิจการตัดสินใจ โดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีประโยชน์ต่อองค์กรและผู้บริหารดังนี้ (วัชนีพร เศรษฐสุสัโก, 2560)

- 1) ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวันแก่ผู้บริหารระดับล่างและพนักงาน เพื่อให้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน การควบคุม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าทำงาน หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 2) ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และควบคุมการดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวแก่ผู้บริหารระดับกลางและผู้บริหารระดับสูง เพื่อนำไปใช้ประกอบข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขทางการเงิน สำหรับการบริหารงานด้านการตลาด การเงิน การผลิต หรือทรัพยากรบุคคล
- 3) ให้ข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ใช้ภายนอก ข้อมูลพื้นฐานนี้ประกอบด้วย ตัวเลขในงบแสดงฐานะทางการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หรือถ้าเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ระบบสารสนเทศทางบัญชี (Information System) คือ ระบบในการรวบรวมการบันทึก การเก็บรักษา และประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จะมีวิธีการทำงานเหมือนระบบบัญชีในระบบบันทึกด้วยสมุด โดยมีการรวบรวมข้อมูลการนำเข้า การประมวลผลการเก็บรักษาและการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ มีส่วนประกอบสำคัญ 6 ประการ (Romney and Steinbert , 2009) คือ

- 1) คน (People) ทำหน้าที่ปฏิบัติงานในระบบและทำงานในหน้าที่ต่างๆ
- 2) ระเบียบปฏิบัติและคู่มือปฏิบัติงาน (Procedure and Instructions) คือ การรวบรวมการประมวลผล การเก็บรักษาข้อมูลในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร
- 3) ข้อมูล (Data) เกี่ยวข้องกับการประมวลผลของการจัดระเบียบขององค์กร และกระบวนการของธุรกิจ
- 4) โปรแกรม (Software) ใช้ในการบันทึกและการจัดระเบียบข้อมูล
- 5) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Infrastructure) รวมถึงคอมพิวเตอร์อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และการสื่อสารแบบเครือข่ายที่มีความจำเป็นกับการเก็บรวบรวม การเก็บรักษา การประมวลผล และการเชื่อมต่อข้อมูลสารสนเทศ
- 6) การควบคุมภายในและระบบความปลอดภัย (Internal Controls and Security Measures) เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลในระบบสารสนเทศทางบัญชีในองค์ประกอบทั้ง 6 ประการ สามารถแบ่งหน้าที่ได้ 3 ส่วน ได้แก่

6.1) การรวบรวมและการเก็บรักษาข้อมูล (Collect and Store Data) คือ งานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในองค์กร ทรัพยากรและบุคลากร

6.2) การแปลงข้อมูลให้เป็นระบบสารสนเทศ (Transform Data Information) คือ การทำให้ข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านการวางแผนการควบคุมการดำเนินงาน และการประเมินของกิจกรรมต่างๆ ทั้งทรัพยากรและของบุคลากร

6.3) ให้มีการควบคุมที่เพียงพอเพื่อให้สินทรัพย์ขององค์กรมีความปลอดภัย (Provide Adequate Controls to Safeguard The Organization's Assets) คือ ข้อมูลที่รวบรวมไว้มีความแน่ใจว่าสินทรัพย์และข้อมูลที่ติดตามความต้องการใช้ข้อมูลมีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้

ระบบสารสนเทศมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้ (พลพฐ ปียวรรณ และสุภาพร เชิงเอี่ยม, 2556)

1) ข้อมูลเข้า (Input) ข้อมูลเข้านี้เกิดจากรายการค้า หรือเหตุการณ์ทางธุรกิจ เช่น รายการซื้อ รายการขาย เป็นต้น รายการค้าเหล่านี้อาจถูกบันทึกลงในเอกสารเบื้องต้น หรืออาจถูกบันทึกลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านการบันทึกข้อมูลจากแป้นพิมพ์หรืออุปกรณ์นำเข้า (Input device)

2) ข้อมูลออก (Processing) การประมวลผลที่เกิดขึ้นในระบบบัญชี คือ การประมวลผลเพื่อหายอดที่ทันสมัยของข้อมูลในแฟ้มข้อมูลหลัก ซึ่งจะต้องมีการประมวลผลเพื่อแสดงยอดของบัญชีให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยคอมพิวเตอร์จะสามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ในราคาที่ถูกกลง และมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

3) ข้อมูลออก (Output) คือ ข้อมูลออกของระบบสารสนเทศจะถูกนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงานบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ รายงานบนกระดาษในรูปแบบเสียง หรือถูกเก็บไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถโอนย้ายไปใช้งานในภายหน้าได้

4) การเก็บรักษาข้อมูล (Storage) คอมพิวเตอร์สามารถเก็บรักษาข้อมูลจำนวนมากไว้ในหน่วยเก็บข้อมูลชั่วคราวภายในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือหน่วยเก็บข้อมูลภายนอก

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีและการบัญชี

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) คือ ระบบที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อแปลงหรือประมวลผลข้อมูลทางการเงิน (Financial Data) ให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี จะให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลและการติดต่อสื่อสารทางการเงิน ซึ่งเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารมากกว่าการวัดมูลค่า โดยที่ AIS จะ

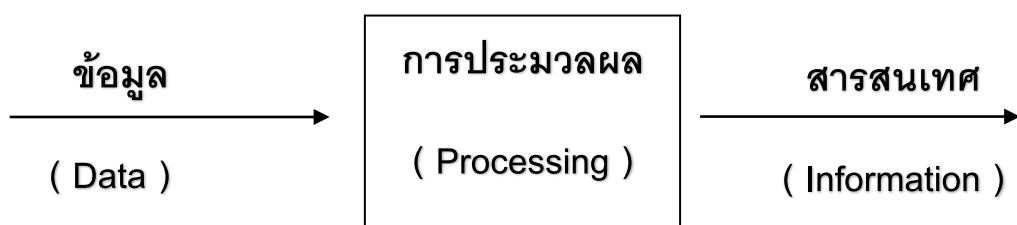
แสดงภาพรวม จัดเก็บ จัดโครงสร้าง ประมวลข้อมูล ควบคุมความปลอดภัย และการรายงานสารสนเทศทางการบัญชี ปัจจุบันการดำเนินงานและการไหลเวียนของข้อมูลทางการบัญชีที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้นักบัญชีกำหนดคุณสมบัติของสารสนเทศด้านการบัญชีให้สัมพันธ์กับการดำเนินงานขององค์การประการสำคัญ AIS และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจะมีทั้งส่วนที่แยกออกจากกันและเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน แต่ MIS จะให้ความสำคัญกับการจัดการสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารขณะที่ AIS จะประมวลสารสนเทศเฉพาะสำหรับผู้ใช้งานทั้งภายในและภายนอกองค์การ เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ และผู้บริหาร เป็นต้น

ระบบ (System) หมายถึงกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไปมาประกอบกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เช่น ระบบของมหาวิทยาลัยจะประกอบด้วยคณะต่าง ๆ หลายคณะ แต่ละคณะก็สามารถแบ่งออกเป็นสาขาวิชาได้อีก จะเห็นได้ว่าสาขาวิชาเป็นระบบย่อยของคณะ และคณะก็เป็นระบบย่อยในมหาวิทยาลัย

ข้อมูล (Data) หมายถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้เป็นเพียงสิ่งที่บอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีความหมายหรือมีประโยชน์ในการตัดสินใจ เช่น ขายผ้าทอเกาะยอได้ 25 ผืน ขายน้ำตาลแว่นได้ 15 กิโลกรัม เป็นต้น

สารสนเทศ (Information) หมายถึงข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลและถูกจัดให้อยู่ในรูปที่มีความหมายและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจหรือนำไปใช้งาน เช่น ยอดขายเพิ่มขึ้น หรือลดลงจากปีที่แล้ว ในอัตราร้อยละเท่าใด

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ

ภาพประกอบที่ 3 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง ระบบงานที่ออกแบบขึ้นมา เพื่อประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศหรือจากข้อมูลดิบที่ไม่มีความหมายให้อยู่ในรูปที่มีความหมายหรือประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ ซึ่งการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวอาจจะทำด้วยมือหรือ

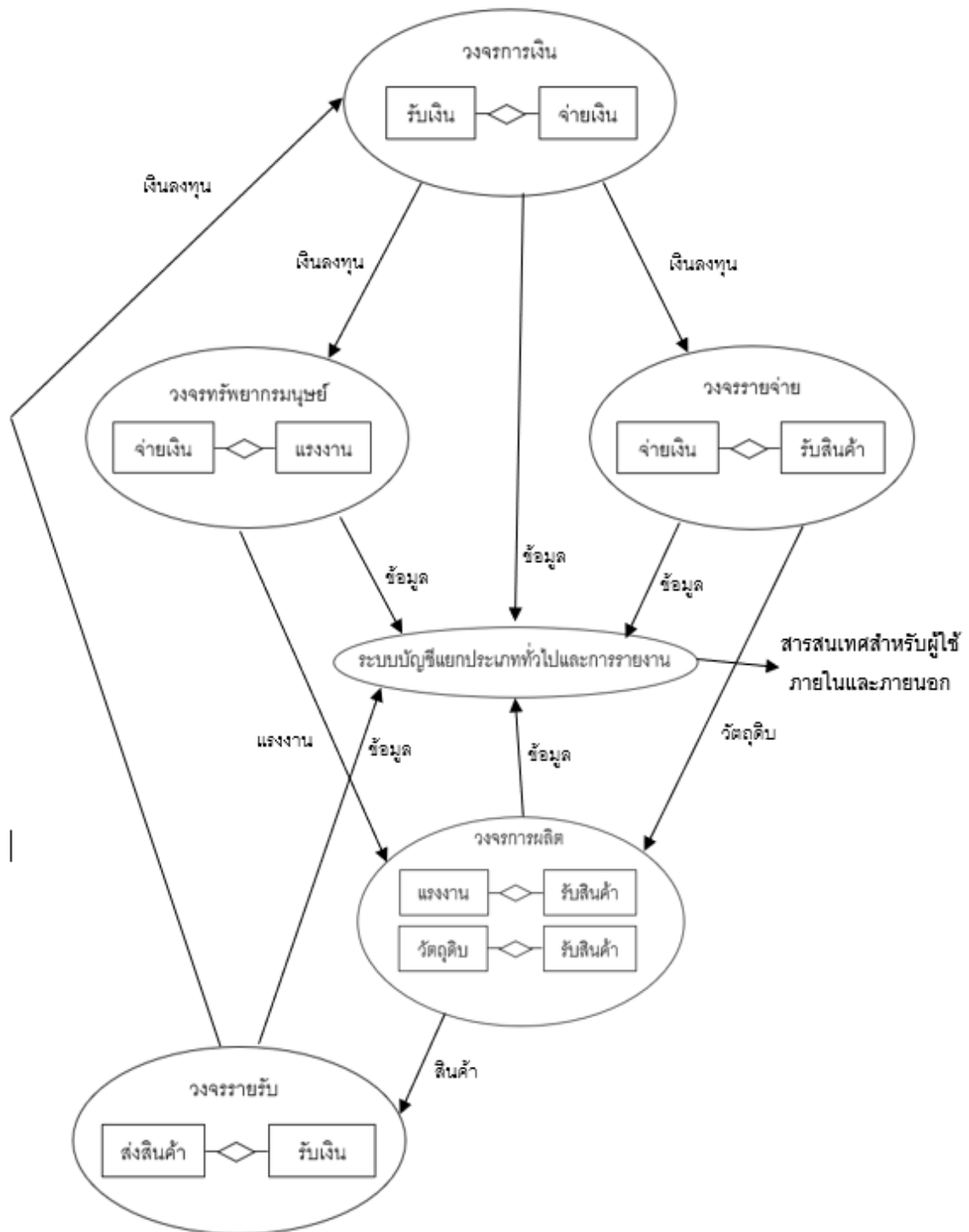
เครื่องคอมพิวเตอร์ก็ได้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Account Information System) คือ ระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานในกิจการเฉพาะด้านระบบงานการบัญชีโดยใช้ทรัพยากรบุคคลคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์รอบข้างทำหน้าที่หลักในการบันทึก ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางบัญชีให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจดังนี้

1. การเก็บบันทึกรายการที่เกิดขึ้นของธุรกิจ
2. การประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการวางแผน การสั่งการและการควบคุม
3. การควบคุมสินทรัพย์ (รวมถึงสารสนเทศ) ของธุรกิจให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องและเชื่อถือได้

รายการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธุรกิจสามารถแบ่งได้เป็น 5 วงจร ได้แก่

1. วงจรรายจ่าย (Expenditure Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อการชำระหนี้
2. วงจรการผลิต (Production Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
3. วงจรทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources/Payroll Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาคัดเลือก เงินเดือน ค่าตอบแทนของพนักงาน
4. วงจรรายรับ (Revenue Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน
5. วงจรการเงิน (Financing Cycle) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงิน การชำระเงินกู้ การจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น

จากภาพประกอบแสดงถึงความสัมพันธ์ลักษณะรับ - จ่าย ในระบบย่อยของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทั้ง 5 วงจร เช่น ในวงจรรายจ่าย มีการจ่ายเงินสดเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการ ในวงจรรายรับ มีการส่งมอบสินค้าหรือบริการและรับเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ระบบย่อยทั้ง 5 วงจรยังเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปและการออกรายงานงบการเงินให้กับผู้ใช้ทั้งภายนอกธุรกิจ ได้แก่ เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น หน่วยงานราชการและผู้ใช้ภายในธุรกิจ ได้แก่ ผู้ระดับสูง ผู้จัดการ พนักงาน

ภาพประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ลักษณะรับ-จ่ายในระบบย่อยของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ผู้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการบัญชีแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. บุคคลภายในองค์กร เช่น ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ
2. บุคคลภายนอกองค์กร เช่นผู้ถือหุ้น นักลงทุน เจ้าหนี้ หน่วยงานรัฐบาล และคู่แข่งชั้น

เป็นต้น

ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Goals and Objectives)
2. ข้อมูลเข้า (Inputs)
 - ยอดขายสินค้า ราคาขายของกิจการ
 - ราคาขายของคู่แข่งชั้น ยอดขายของคู่แข่งชั้น
3. ตัวประมวลผล (Processor) คือ เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงสภาพจากข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ มักใช้ คอมพิวเตอร์ทำงาน
 - การคำนวณ การเรียงลำดับ
 - การคิดร้อยละ
 - การจัดหมวดหมู่ การจัดทำกราฟ ฯลฯ
4. ข้อมูลออก หรือผลลัพธ์ (Output) คือ สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้
5. การป้อนกลับ (Feedback)
6. การเก็บรักษาข้อมูล (Data Storage)
7. คำสั่งและขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (Instructions and Procedures)
8. ผู้ใช้ (Users)
9. การควบคุมและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Control and Security Measures)

วัตถุประสงค์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี มี 3 ประการ คือ

1. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานประจำวัน
2. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร
3. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ทางกฎหมาย

หน้าที่ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

1. การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
2. การประมวลผลข้อมูล (Data Processing)
3. การจัดการข้อมูล (Data Management)

4. การควบคุมข้อมูลและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Control and Data Security)

5. การจัดทำสารสนเทศ (Information Generation)

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) หมายถึง ระบบที่รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อนำมาประมวลผลและจัดรูปแบบให้ได้สารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการทำงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยที่เราจะเห็นว่า MIS จะประกอบด้วยหน้าที่หลัก 2 ประการ ดังนี้

1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรมาไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ

2. สามารถทำการประมวลผลข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานและการบริหารงานของผู้บริหาร ดังนั้นถ้าระบบใดประกอบด้วยหน้าที่หลักสองประการตลอดจนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่หลักทั้งสองได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ ระบบนั้นก็สามารถถูกจัดเป็นระบบ MIS ได้ ระบบ MIS ไม่จำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นจากระบบคอมพิวเตอร์ MIS อาจสร้างขึ้นมาจากอุปกรณ์อะไรก็ได้แต่ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่หลักทั้งสองประการได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ แต่เนื่องจากปัจจุบันคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลนักวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analyst and Designer) จึงออกแบบระบบสารสนเทศให้มีคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการจัดการสารสนเทศ ปัจจุบันขอบเขตการทำงานของระบบสารสนเทศขยายตัวจากการรวบรวมข้อมูลที่มาจากภายในองค์กรไปสู่การเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกทั้งจากภายในท้องถิ่น ประเทศ และระดับนานาชาติ ปัจจุบันธุรกิจต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพสูงขึ้นเพื่อสร้าง MIS ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ และขีดความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน แต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือคนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในศักยภาพและขอบเขตของการใช้งานระบบสารสนเทศ (MIS) นอกจากนี้บุคคลากรบางส่วนที่ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศไม่ยอมเรียนรู้และเปิดรับการเปลี่ยนแปลง จึงให้ความสนใจหรือความสำคัญกับการปรับตัวเข้ากับ MIS น้อยกว่าที่ควรสรุปลักษณะสำคัญ มีดังนี้

1. มุ่งเน้นประโยชน์ทางการควบคุมให้แก่ฝ่ายบริหาร

2. มีความยืดหยุ่นได้น้อย ลักษณะของรายงาน จะมีรูปแบบค่อนข้างตายตัว
3. ส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลจากภายในองค์กรมากกว่าภายนอกองค์กร
4. ใช้ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันในการตัดสินใจ

ความสัมพันธ์ระหว่าง MIS และ AIS มี 2 แนวคิด คือ

1. AIS คือ ระบบย่อย ของ MIS
2. AIS และ MIS มีความสัมพันธ์แบบคาบเกี่ยวกัน

กิจกรรมธุรกิจโดยทั่วไป แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมพาณิชย์กรรม คือ ซื้อมาขายไป
2. กิจกรรมบริการ
3. กิจกรรมผลิต

กิจกรรมอุตสาหกรรม หรือผลิตสินค้า

วงจรทางการค้า (Transaction Cycles) แบ่งได้ 4 วงจร คือ

1. วงจรรายได้
2. วงจรรายจ่าย
3. วงจรการจัดการทรัพยากร
4. วงจรบัญชีแยกประเภททั่วไป และรายงานทางการเงิน

วงจรับัญชีแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. วงจรับัญชีการเงิน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 รวบรวมรายการค้า
 - 1.2 จำแนกประเภทและใส่รหัสบัญชี
 - 1.3 บันทึกรายการในสมุดรายวัน
 - 1.4 ผ่านรายการบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง
 - 1.5 จัดทำงบทดลอง
 - 1.6 จัดทำงบการเงิน
2. วงจรับัญชีเพื่อการจัดการ ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 รวบรวมข้อมูล
 - 2.2 ประมวลผลข้อมูล
 - 2.3 เก็บรักษาข้อมูล

สาเหตุของการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชี

1. มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งภายในและสภาวะแวดล้อม
2. เกิดข้อบกพร่องขึ้นภายในองค์กร
3. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

บุคลากรกับการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชี

1. ฝ่ายการจัดการ
2. คณะกรรมการอำนวยการระบบสารสนเทศ
3. คณะทำงานพัฒนาโครงการ
4. นักวิเคราะห์ระบบและผู้เขียนโปรแกรม
5. นักบัญชี
6. ผู้ตรวจสอบภายใน
7. บุคคลภายนอก

บทบาทของนักบัญชีต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี

หลักการขั้นพื้นฐานในการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี

1. รวบรวมเอกสารขั้นต้นที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกรายการค้า
 - 1.1 วงจรรายได้ : ขายสินค้า
 - ใบสั่งซื้อของลูกค้า
 - ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี
 - ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี
 - 1.2 วงจรค่าใช้จ่าย : ซื้อสินค้า, จ่ายค่าใช้จ่าย
 - ใบขอซื้อ, ใบสั่งซื้อ
 - ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี
 - ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี
2. บันทึกรายการค้าลงในสมุดรายวัน
 - วิเคราะห์รายการค้า
 - จัดทำผังบัญชีตามลักษณะรายการค้าของธุรกิจ
 - สมุดรายวันทั่วไป สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก
 - สมุดรายวันเฉพาะ สำหรับธุรกิจขนาดกลางถึงขนาดใหญ่
3. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปและแยกประเภทย่อย

4. จัดทำบททดลองและกระดาษทำการ
5. จัดทำรายงานการเงินและรายงานเพื่อการบริหารรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 ย่อหน้าที่ 7 ประกอบด้วย
 - งบแสดงฐานะการเงิน
 - งบกำไรขาดทุน
 - งบกระแสเงินสด
 - งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น หรือ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
 - หมายเหตุประกอบงบการเงิน
6. รายงานเพื่อการบริหาร ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน เช่น
 - งบแสดงฐานะการเงินแยกตามส่วนงาน เช่น ตามสายผลิตภัณฑ์, ตามสาขา
 - งบกำไรขาดทุนแยกตามส่วนงาน
 - รายงานการขายรายไตรมาสเปรียบเทียบ
 - รายงานค่าใช้จ่ายในการขายรายไตรมาสเปรียบเทียบ

ประโยชน์จากระบบสารสนเทศทางบัญชี

1. ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน
 - รายงานการขายประจำวันแยกตามสายผลิตภัณฑ์
 - รายงานสินค้าคงเหลือ/วัตถุดิบแยกตามคลัง
 - รายงานการรับเงินประจำวัน
 - รายงานการจ่ายเงินประจำวัน
 - รายงานวิเคราะห์อายุลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ
2. ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผน และควบคุมการดำเนินงาน
 - รายงานต้นทุนการผลิตแยกตามสายผลิตภัณฑ์, สาขา
 - รายงานจำนวนและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรแยกตามฝ่าย
 - รายงานยอดขายรายไตรมาสแยกตามผู้จำหน่าย, พนักงาน
 - รายงานค่าใช้จ่ายประจำเดือนแยกตามฝ่าย
 - เป็นต้น ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้งานของผู้บริหาร
3. ให้ข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดแก่ผู้ใช้ภายนอก
 - รายงานการเงินตามที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 กำหนดให้จัดทำ
 - รายงานการเงินตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้จัดทำ

- รายงานการเงินตามที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ กำหนดให้นิติบุคคลจัดทำ

ลักษณะของการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ

Relevant สารสนเทศมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหารได้

Reliable ความเชื่อถือได้ของสารสนเทศ แสดงถึงกิจกรรมการทำงานอย่างตรงไปตรงมา และไม่มีข้อผิดพลาด

Complete ความครบถ้วนของสารสนเทศ

Timely ความทันสมัยของสารสนเทศ เพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ อย่างทันท่วงที

Understandable การสื่อสารสารสนเทศให้ผู้บริหารเข้าใจได้

Verifiable การตรวจสอบสารสนเทศซึ่งกันและกันได้ หากมอบหมายให้พนักงาน 2 คน ประมวลผลข้อมูลชุดเดียวกัน สารสนเทศที่ได้ควรใกล้เคียงกัน

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี

1. กลุ่มของผู้จัดทำ ได้แก่ นักบัญชีการเงิน นักบัญชีจัดการ ที่ปรึกษาด้านภาษีอากร และผู้บริหารงานด้านการบัญชี
2. กลุ่มของผู้ตรวจสอบและประเมินผล ได้แก่ ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบบัญชี
3. กลุ่มของผู้พัฒนาระบบ ได้แก่ ผู้ออกแบบระบบผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักบัญชี นักโปรแกรมเมอร์

ในอดีตการบริหารธุรกิจจะประสบความสำเร็จหรือไม่จะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าคนใดสามารถวางแผนได้ดีควบคุมงานได้ดีก็จะทำให้การบริหารกิจการนั้นสัมฤทธิ์ผลได้แต่ในปัจจุบันเมื่อธุรกิจมีการแข่งขันมากขึ้นประกอบกับเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ได้มีการพัฒนามากขึ้น คุณภาพของการบริหารและความอยู่รอดขององค์กรนั้นจึงขึ้นกับระบบมากกว่าตัวบุคคล ดังนั้นการบริหารสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับระบบข้อมูล และระบบสารสนเทศมากขึ้น เพราะหากกิจการใดมีระบบสารสนเทศที่ดีกว่าก็จะทำให้สามารถให้ข้อมูลในการตัดสินใจที่รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งจะส่งผลให้กิจการนั้นสามารถอยู่รอดได้มากกว่า

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ทั้งด้านการบัญชีและการเงินและไม่ใช่ว่าด้านการบัญชีและการเงิน มาบันทึกเข้าสู่ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้น องค์กรนำมาใช้ในกิจการโดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รอบข้าง เพื่อทำหน้าที่หลักในการ

บันทึกข้อมูลประมวลผลและจัดทำสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information) ให้แก่ผู้ใช้ภายในและผู้ใช้ภายนอกกิจการ เพื่อทำการประมวลผลและจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานประเภทต่าง ๆ ได้ตามความต้องการทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ และทันเวลา อีกทั้งยังช่วยให้ข้อมูลกับผู้บริหารเพื่อใช้ในวางแผน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคต

ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี

การควบคุมทั่วไปในระบบสารสนเทศ ตามความหมายของ (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เชิงเอี่ยม, 2557) หมายถึง การควบคุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของการควบคุมภายใน นโยบายและวิธีการในการควบคุมระบบสารสนเทศ การจัดแบ่งส่วนงานและหน้าที่ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศ การควบคุมความปลอดภัยระบบ การควบคุมการพัฒนาและปรับปรุงระบบ และการป้องกันความเสียหายหรือลดความเสียหายของระบบ การควบคุมทั่วไปเป็นการควบคุมภายในสำหรับระดับองค์กร หรือการควบคุมที่ควรมีในทุก ๆ ส่วนของระบบสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบคอมพิวเตอร์โดยรวมขององค์กรมีความเสถียร มีการจัดการที่ดีและเป็นส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดบูรณาภาพ

1. การกำหนดนโยบายการใช้สารสนเทศการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลและสารสนเทศเป็นการควบคุมที่สำคัญอย่างหนึ่ง โดยเริ่มจากการพิจารณาว่า ใครเข้าถึงข้อมูลอะไร เมื่อไรและข้อมูลนั้นอยู่ในระบบงานใด เพื่อพิจารณาปัจจัยในการระบุภัยคุกคาม ความเสี่ยง และผลของความเสียหาย เพื่อเลือกวิธีการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมที่สุด และผู้บริหารควรมีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องรวมถึงชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบ

2. การแบ่งแยกหน้าที่ในงานระบบสารสนเทศ คือ การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์ให้ชัดเจน เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดและโอกาสการทุจริตของผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ถูกจำกัดสิทธิในการเข้าถึงระบบงาน โปรแกรม และข้อมูล

3. การควบคุมโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ขาดการควบคุมบริหารจัดการที่ดีก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ระบบจะไม่ตอบสนองความต้องการทางธุรกิจและระบบงานที่พัฒนาเองอาจมีการควบคุมที่ไม่เพียงพอก่อให้เกิดการทำงานผิดพลาด

4. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบ อาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในโปรแกรม การทุจริต หรือมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในงบการเงินและรายงานต่าง ๆ และอาจทำให้ระบบล้มเหลวหรือการ

ทำงานหยุดชะงักได้ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบควรมีการกำหนดเป็นขั้นตอนโดยการอนุมัติและจัดทำเอกสารโดยผู้สอบบัญชี ควรมีการสอบถามความเพียงพอของการควบคุมภายในของระบบงาน

5. การควบคุมการปฏิบัติงานในศูนย์คอมพิวเตอร์ การควบคุมการปฏิบัติงานในศูนย์คอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย การประมวลผลระบบงาน การสำรองข้อมูล และการจัดการปัญหาของระบบ เพื่อส่งต่อไปให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ไข

6. การควบคุมการเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงตัวเครื่อง คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ขององค์กร การควบคุมการเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อรักษาความปลอดภัยของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

7. การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศในข้อมูลเชิงระนาบ (Flat the system) ผู้ใช้ข้อมูลต่างดูแลรักษาแฟ้มข้อมูลของตัวเอง ระบบดังกล่าวจึงถืออำนาจต่อการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศ ในทางตรงกันข้ามในระบบฐานข้อมูลของบูรณาภาพที่มีความจำเป็นในการใช้ฐานข้อมูลร่วมกัน อาจเกิดความเสี่ยงจากการที่มีผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้าถึงข้อมูลหรือการเข้าถึงข้อมูลเกินขอบเขตที่ได้รับอนุญาต

8. การควบคุมการเข้าถึงระบบงาน หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงโปรแกรมและข้อมูลในระบบงาน เพื่อรักษาความปลอดภัยของโปรแกรมและข้อมูลในระบบงาน ผู้ใช้งานระบบจะได้รับอนุญาตให้เข้าข้อมูลได้เพื่อการอ่าน ทำสำเนา เพิ่มและลบเฉพาะส่วนที่ตนเองมีสิทธิในการใช้งานเท่านั้น

9. การควบคุมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เป็นสิ่งที่สร้างความได้เปรียบคู่แข่งและมูลค่าแก่องค์กร เนื่องจากเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าจึงต้องมีการป้องกันผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตมาเปิดเผยหรือทำลาย ซึ่งองค์กรจะต้องกำหนดประเภทของข้อมูลที่ต้องบำรุงรักษา และระดับการป้องกันที่จำเป็นสำหรับข้อมูลแต่ละประเภท โดยขั้นตอนต่าง ๆ ในการป้องกันต้องจัดทำเป็นเอกสาร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการรักษาความปลอดภัย มีการดูแลเอกสารข้อมูลประเภทรายการและแฟ้มความลับ และมีการเก็บข้อมูลการเข้าไชลับเหล่านั้น เพื่อสามารถตรวจสอบได้พนักงานจะต้องทำสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของบริษัท

10. การควบคุมการสื่อสารข้อมูล การลดความเสี่ยงจากความล้มเหลวในการสื่อสารข้อมูลองค์กรจะต้องตรวจระบบเครือข่ายเพื่อหาจุดอ่อน รวมทั้งการบำรุงรักษาส่วนประกอบที่ใช้ในการสำรองและออกแบบเครือข่ายให้มีขีดความสามารถเพียงพอ ความต้องการในเวลาที่มีการ

ใช้งานเต็มที่และจะต้องสร้างเส้นทางการสื่อสารภายในเครือข่ายไว้หลาย ๆ เส้นทาง เพื่อให้ระบบสามารถทำงานต่อเนื่องได้

11. การกำหนดมาตรฐานเอกสารระบบสารสนเทศ การควบคุมทั่วไปที่สำคัญประการหนึ่งคือวิธีการและมาตรฐานในการจัดทำเอกสารระบบสารสนเทศ เพื่อให้มั่นใจว่ามีความชัดเจนและรัดกุม การจัดทำเอกสารที่มีคุณภาพทำให้การติดต่อสื่อสาร การติดตาม ความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบงานสะดวกขึ้น และใช้เป็นเอกสารอ้างอิงและเป็นเครื่องมือฝึกอบรมพนักงาน รวมทั้งช่วยให้การ บำรุงรักษาและแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมประยุกต์สามารถทำได้ง่ายขึ้น

12. การลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับระบบคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ทำงานล้มเหลวอาจสร้างความสูญเสียทางการเงินที่สำคัญได้วิธีการต่าง ๆ ที่จะลดความเสียหายได้แก่ การบำรุงรักษาเชิงป้องกันอุปกรณ์ไฟฟ้าสำรองและระบบที่ทนต่อความผิดพลาด

13. การวางแผนการแก้ไขความเสียหายจากเหตุฉุกเฉิน ทุกองค์กรควรมีแผนแก้ไขความเสียหายจากเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ เพื่อให้ นำข้อมูลกลับมาใช้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและรวดเร็วที่สุดเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ก่อความเสียหาย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถาวร พรามไทย และคณะ (2558) ได้ศึกษาผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน ด้านการติดตามผล และด้านการรายงานการติดตามผล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางบัญชีโดยรวม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรสนับสนุนระบบการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน การปฏิบัติงานของแต่ละแผนกหรือฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและครบถ้วนต่อไป

แพรวารี จุ่มด้วง (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในในมิติด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน 2) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในในมิติด้านการประเมินความเสี่ยงมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน 3) ประสิทธิภาพ การควบคุมภายในในมิติ ด้านกิจกรรมการควบคุมมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน 4) ประสิทธิภาพการ

ควบคุมภายใน ในมิติด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน และ 5) ประสิทธิภาพการควบคุมภายในในมิติ ด้านการติดตามและประเมินผลมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการควบคุมภายในและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กร มีการตระหนักและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การรายงานทางการเงินขององค์กร มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ พัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

กัลณี ด้านทองหลาง (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของระบบการควบคุมภายใน ต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า องค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม และด้านการประเมินความเสี่ยง ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วันทนา ด้วงมหาสอน (2553) ได้ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในของ COSO และระบบการควบคุมภายในของรสนันดา รีสอร์ท เกาะพะงัน พบว่า ระบบการควบคุมภายในของรสนันดา รีสอร์ท เกาะพะงัน มีการปฏิบัติตามแนวคิดของ COSO ในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลและสนเทศ ส่วนด้านที่แตกต่าง คือ ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการติดตามประเมินผล โดยมีภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 73.33 โดยองค์ประกอบที่มีการปฏิบัติตามแนวคิดของ COSO ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม คิดเป็นร้อยละ 76.47 กิจกรรมการควบคุม คิดเป็นร้อยละ 94.44 และข้อมูลสารสนเทศการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการประเมินความเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 22.22 และด้านการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50

ศรินธิรา สาแมหาดิ (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) ผลกระทบในเชิงบวกด้านคุณภาพการควบคุมภายในการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล 2) ผลกระทบในเชิงบวกด้านของคุณภาพการควบคุมภายในที่ต่อการดำเนินงานอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้

ถือนั้น คือ การติดตามและประเมินผล และมีผลกระทบในเชิงลบ คือ ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

อติญา รัตนมา (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของการจัดการความเสี่ยงที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในงานกองคลังสำหรับเทศบาลในประเทศไทย พบว่า การจัดการความเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์ และด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน ยกเว้นด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการตอบสนองความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านติดตามและประเมินผลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายใน

Kashif Shad and Fong-Woon Lai (2015) ได้ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงมาเป็นส่วนหนึ่งในระบบการจัดการขององค์กรนั้น ไม่ใช่เพียงแค่ลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรได้

Songling, Ishtiaq and Anwar (2018) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อการได้เปรียบทางการแข่งขัน เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ดังนั้นถ้าแต่ละองค์กรมีระบบการบริหารความเสี่ยงมาใช้ก่อนที่ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดนั้นหมดไป ก็จะสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้

กฤตกรณม์ เจริมปลั่ง (2559) ได้ศึกษาการประเมินผลการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทมีประสิทธิภาพ ระดับมาก ในด้านข้อมูลนำเข้า ด้านการประมวลผล ด้านข้อมูลออกหรือผลลัพธ์ ด้านการบอกรับกลับ ด้านการเก็บรักษาข้อมูล ด้านต้นทุนการทำงาน และด้านการควบคุมในระบบสารสนเทศ ส่วนในด้านบุคลากร ด้านความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูล ด้านความยืดหยุ่นในการทำงาน และด้านคู่มือการใช้งาน มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง

ฉวีวรรณ เวลาเกิด (2562) ได้ศึกษาการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ERP-SAP) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้ข้อมูลการตัดสินใจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา พบว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา มีระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ERP-SAP) และประสิทธิภาพการให้ข้อมูล การตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมากในการทดสอบ

สมมติฐาน โดยใช้ Multiple Regression Analysis พบว่า การควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ERP-SAP) ด้านการควบคุมระบบงาน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการให้ข้อมูลการตัดสินใจ ส่วนด้านการควบคุมทั่วไป พบว่า ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการให้ข้อมูลการตัดสินใจ บางส่วน

ธนะเมศฐ์ ธนโชติสุขวัฒน์ (2558) ได้ศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีบริษัทจดทะเบียน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมี การควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ด้านการควบคุมการนำเข้าข้อมูล ด้านการควบคุมการประมวลผล ข้อมูล และด้านการควบคุมข้อมูลออก และผู้บริหารฝ่ายบัญชีบริษัทจดทะเบียน มีความคิดเห็นด้วย เกี่ยวกับการมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้อง กับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้และด้านการเปรียบเทียบกันได้

อภิญา คงวิริยะกุล (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อ การปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชีของธุรกิจเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจเคมีภัณฑ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมี ประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสมบูรณ์ครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความทันเวลา และด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ และผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจเคมีภัณฑ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชีโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านการลดเวลาในการทำงาน และด้านความคุ้มค่า

Caraiman (2015) ได้ศึกษาคุณลักษณะเชิงคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจการค้า พบว่า คุณลักษณะเชิงคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความจำเป็นสำหรับธุรกิจการค้า ซึ่งระบุว่า คุณลักษณะเชิงคุณภาพไม่สามารถมี ประสิทธิภาพได้เว้นแต่จะมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในธุรกิจ และผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะเชิงคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีประสิทธิภาพควรมีข้อมูลทางการบัญชีที่มีความสามารถเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้อง กับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้สามารถเปรียบเทียบได้และมีความสมบูรณ์ถูกต้องสะท้อนความเป็นจริง ทันเวลาแก่ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีดังนั้นหลายประเทศจึงให้ความสำคัญกับระบบ

สารสนเทศทางการบัญชี มุ่งเน้นการเพิ่มประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี การจัดเก็บภาษี ผลประโยชน์ของรัฐบาลและธุรกิจการค้า ในประเทศ มีการบริหารการตัดบัญชีภาษีและให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของนักลงทุน

Sumritsakun (2012) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิผลระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อข้อมูลทางการบัญชีโดยมีความน่าเชื่อถือและความทันเวลาของข้อมูลเป็น ตัวแปรแทรก : กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีประสิทธิภาพนั้น จะทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีความน่าเชื่อถือและทันเวลาต่อการใช้งาน โดยองค์ประกอบที่จะทำให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีประสิทธิภาพ ได้แก่ คุณภาพ การปฏิบัติทางบัญชี ประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน ประโยชน์ของกลยุทธ์การวางแผน การเชื่อมโยงกิจกรรมที่มีคุณค่า และแหล่งข้อมูลที่ไม่ซ้ำกัน ซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์การในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังมีประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานขององค์การให้มีประสิทธิภาพ ข้อมูลทางการบัญชีจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจ ส่งผลให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสำคัญตามไป ด้วย ดังนั้น องค์การจึงควรตระหนักถึงความสำคัญ ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี เน้นการปฏิบัติ ทางบัญชีอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องมีการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันข้อผิดพลาด และการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะทำให้องค์กรมีข้อมูล ทางการบัญชีที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และทันเวลาต่อการใช้งาน สามารถนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว

ตารางที่ 1 ผลของการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ชื่อผู้วิจัย	การควบคุมภายใน					ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี			
	สภาพแวดล้อมของการควบคุม	การประเมินความเสี่ยง	กิจกรรมการควบคุม	ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	การติดตามและประเมินผล	ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้	ด้านความทันเวลา	ด้านตรวจสอบได้
ถาวร พรามไทย และคณะ (2558)			✓		✓	✓	✓		
แพรวารีย์ จูมด้วง (2560)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กัลณีย์ ด้านทองกลาง (2560)	✓	✓	✓	✓	✓				
วันทนา ด้วงมหาสอน (2553)	✓	✓	✓	✓	✓				
ศิรินธิรา สาแมหาดี (2560)	✓	✓	✓	✓	✓				
อธิญา รัตนมา (2561)	✓	✓	✓	✓	✓				
Kashif Shad and Fong-Woon Lai (2015)	✓	✓	✓	✓	✓				

Songling, Ishtiaq and Anwar (2018)	√	√	√	√	√				
กฤตกรรณ์ เจริญปลั่ง (2559)						√	√	√	√
ฉวีวรรณ เวลาเกิด (2562)							√	√	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	การควบคุมภายใน					ประสิทธิภาพการใช้งาน ด้านระบบสารสนเทศ ทางการบัญชี			
	สภาพแวดล้อมของการควบคุม	การประเมินความเสี่ยง	กิจกรรมการควบคุม	ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	การติดตามและประเมินผล	ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้	ด้านความทันเวลา	ด้านตรวจสอบได้
ธนะเมศฐ์ ธนโชติสุขวัฒน์ (2558)						√	√	√	√
อภิญา คงวิริยะกุล (2560)						√	√	√	√
Caraiman (2015)						√	√	√	√
Sumritsakun (2012)						√	√	√	√

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แบบแผนของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนของการวิจัย

แบบแผนของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 624 คน ซึ่งเก็บข้อมูลจำนวน 224 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 100

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยคำนึงถึงโอกาสและความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างวิธีการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973) รายละเอียดในการคำนวณการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

เมื่อ n คือ ขนาดของประชากร

N คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดจากการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ กำหนดค่าเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+N(e)^2} \\ n &= \frac{624}{1+624(0.05)^2} \\ n &= 224 \end{aligned}$$

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยคิดตามสัดส่วนของ ประชากรผลการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	41	15
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	62	22
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	35	13
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	34	12
มหาวิทยาลัยทักษิณ	10	4
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	37	13
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	32	12
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	4	1
มหาวิทยาลัยนวมินทราชินา	4	1
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	39	14
มหาวิทยาลัยบูรพา	23	8
มหาวิทยาลัยพะเยา	29	10
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	10	4
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	9	3
มหาวิทยาลัยมหิดล	61	22

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายชื่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	24	9
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	33	12
มหาวิทยาลัยศิลปากร	30	11
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	36	13
มหาวิทยาลัยศิลปากร	30	11
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	43	15
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	26	9
รวมทั้งสิ้น	624	224

เครื่องมือวิจัย

การศึกษาเรื่องผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามจะใช้คำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้จากการศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยทั้ง 5 ข้อเป็น คำถามชนิดปลายปิด (Close - ended Question) และมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Question) มีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ เป็นการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

- 1.) ชาย
- 2.) หญิง

ข้อที่ 2 อายุ กำหนดช่วงอายุ ได้ดังนี้

- 1.) 22 – 29 ปี
- 2.) 30 – 37 ปี
- 3.) 38 – 45 ปี
- 4.) ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 3 ระดับการศึกษาสูงสุด เป็นการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

- 1.) ต่ำกว่าอนุปริญญา/เทียบเท่า
- 2.) ปริญญาตรี
- 3.) ปริญญาโท
- 4.) อื่นๆ ระบุ.....

ข้อที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1.) ต่ำกว่า 20,000 บาท
- 2.) 20,001 – 30,000 บาท
- 3.) 30,001 – 40,000 บาท
- 4.) ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป

ข้อที่ 5 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1.) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2.) 5 – 10 ปี
- 3.) 11 – 15 ปี
- 4.) ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ซึ่งข้อคำถามในส่วนนี้เป็นแบบการเลือกในลักษณะการประเมินค่าเป็น 5 ระดับ หรือลิเคิร์ต (Likert Scale) และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

เกณฑ์เฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยใช้สูตรคำนวณแบบช่วง ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถสรุปและแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพโดยกำหนดค่าเฉลี่ย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ซึ่งข้อคำถามในส่วนนี้เป็นแบบการเลือกในลักษณะการประเมินค่าเป็น 5 ระดับ หรือลิเคิร์ต (Likert Scale) และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับคะแนน
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

เกณฑ์เฉลี่ยของประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยใช้สูตรคำนวณแบบช่วง ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถสรุปและแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพโดยกำหนดค่าเฉลี่ย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความมีประสิทธิภาพ
4.21 – 5.00	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีประสิทธิภาพมาก
2.61 – 3.40	มีประสิทธิภาพปานกลาง
1.81 – 2.60	มีประสิทธิภาพน้อย
1.00 – 1.80	มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ทำการศึกษาจากตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัยพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาทำการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้คำถามอ่านแล้วมีความเข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เมื่อเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ก่อนนำไปใช้จริง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบและประเมินคุณภาพของ แบบสอบถาม ประกอบด้วย การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความสามารถของมาตรวัดหรือเครื่องมือวัดที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้ตามวัตถุประสงค์ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2548) โดยใน

การศึกษาคำนี้ผู้วิจัยได้วัดความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2) คุณพิชาน แสนภักดี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

3) คุณวัจนันท์ เพ็ชรเสน ตำแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การหาค่า IOC จากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัยเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรจากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง A

R คือ คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.704

2. ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง การที่แบบสอบถามหรือเครื่องมือวัดให้ผลเหมือนกันทุกครั้งที่ทดสอบภายใต้เงื่อนไขว่าคุณสมบัติของสิ่งที่ทดสอบนั้นมีสภาวะคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2548) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบความเชื่อถือได้จากความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ในกรณีที่ค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สูงหรือค่อนข้างสูง กรณีที่ค่าเข้าใกล้ 0.5 แสดงว่ามีความเชื่อถือได้ปานกลาง และกรณีที่ค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีความเชื่อถือได้ค่อนข้างน้อย (สรชัย พิศาลบุตร, 2551) ค่าอำนาจจำแนกคือ สดมภ์ หรือค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) ของคำถาม ไม่ควรต่ำกว่า 0.2 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2543)

นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยทำการทดสอบกับเจ้าหน้าที่ นักวิชาการเงินและบัญชีในส่วนของคณะฯ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาความความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) ของ (Cronbach's Alpha) ได้ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.974

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้จ่ายงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ดังนี้
 - 1) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
 - 2) ส่งและรับคืนแบบสอบถามทางออนไลน์โดยใช้วิธี Google Forms
 - 3) ส่งและรับคืนแบบสอบถามผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Social Networking Website)
 - 4) นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1) - 3) มาบันทึกลงคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามไปยังช่องทางต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวน 224 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

1. นำข้อมูลในแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำแหน่ง นักวิชาการเงินบัญชี สังกัดกองคลัง ของแต่ละมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 มา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของ รัฐ จากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐ จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของ รัฐ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามและประเมินผล การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product-moment Correlation) ให้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการควบคุม ภายในเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชี

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (แสงเดือน วนิชดำรงศักดิ์, 2555)

มีดังนี้

ค่าระดับความสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.81-1.00	สูง
0.61-0.80	ค่อนข้างสูง
0.41-0.60	ปานกลาง
0.21-0.40	ค่อนข้างต่ำ
0.01-0.20	ต่ำ

ค่าจะอยู่ระหว่าง -1 ถึง + 1 ถ้าเข้าใกล้ -1 และ + 1 แสดงถึงความสัมพันธ์สูง และถ้าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าความสัมพันธ์ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่า 0 ถือว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

หากมีค่าเป็นบวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

หากมีค่าเป็นลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้ามกัน

โดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis โดยทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ (Accuracy) ด้านความทันเวลา (Timeliness) ด้านตรวจสอบได้ (Verifiable)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	“	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	“	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
Sig.	“	ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบใช้ในการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน
*	”	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	”	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยการแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	45	20.09
หญิง	179	79.91
รวม	224	100.00
อายุ		
22 – 29 ปี	101	45.09
30 – 37 ปี	60	26.79
38 – 45 ปี	33	14.73
ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป	30	13.39
รวม	224	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าอนุปริญญา/เทียบเท่า	18	8.04
ปริญญาตรี	162	72.32
ปริญญาโท	44	19.64
รวม	224	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	79	35.27

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20,001 – 30,000 บาท	84	37.50
30,001 – 40,000 บาท	35	15.63
ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป	26	11.60
รวม	224	100.00
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	93	41.52
5 – 10 ปี	63	28.13
11 – 15 ปี	29	12.95
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	39	17.40
รวม	224	100.00

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 224 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 79.91 และเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 20.09 ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 22 – 29 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 45.09 รองลงมาคือ มีอายุ 30 – 37 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 26.79 มีอายุ 38 -45 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 14.73 และน้อยที่สุด คือมีอายุ ตั้งแต่ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.39 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 72.32 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64 และน้อยที่สุด คือต่ำกว่าอนุปริญญาตรี/เทียบเท่า จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.04 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.27 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท

จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.63 และน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 41.52 รองลงมาคือมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 และน้อยที่สุดคือมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.95 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม			
1. มีการกำหนด มอบหมายและจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ระหว่างผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน	3.91	0.73	มาก
2. ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างสายงาน การบังคับบัญชาชัดเจน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลักษณะของงาน	3.91	0.73	มาก
3. มีการกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดในการว่าจ้างบุคลากรที่เหมาะสม โดยเน้นถึงการศึกษา ประสบการณ์ ความซื่อสัตย์และมีจริยธรรม	3.90	0.79	มาก
4. มีข้อกำหนดด้านจริยธรรมและบทลงโทษเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบ	3.85	0.78	มาก
รวม	3.89		มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุม ภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ ความเห็น
ด้านการประเมินความเสี่ยง			
1. ผู้บริการมีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินความเสี่ยง ของโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	3.79	0.83	มาก
2. มหาวิทยาลัยมีการประเมินความเสี่ยง โดยลำดับ ความสำคัญของความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก	3.88	0.74	มาก
3. มหาวิทยาลัยมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อ จัดการความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆได้อย่างเหมาะสม	3.79	0.72	มาก
4. มหาวิทยาลัยได้มีการประเมินความเสี่ยงอย่าง ต่อเนื่อง	3.85	0.90	มาก
รวม	3.83		มาก
ด้านกิจกรรมการควบคุม			
1. บุคลากรทุกคนทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมการควบคุม	3.81	0.75	มาก
2. ผู้บริหารมีการพิจารณากิจกรรมการควบคุมที่ เหมาะสมและเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่จะ ก่อให้เกิดความเสียหาย	3.84	0.73	มาก
3. ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการ บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการตั้ง คณะกรรมการในการควบคุมดูแลทรัพย์สินโดยมีการ ตรวจนับเป็นระยะๆ	3.92	0.74	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุม ภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ ความเห็น
4. มีมาตรการการจัดการความเสี่ยงและการ ดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่ยอมรับได้	3.92	0.73	มาก
รวม	3.87		มาก
ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร			
1. มหาวิทยาลัยมีช่องทางเพื่อให้บุคลากรได้เสนอ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการ ดำเนินงานขององค์กร	3.79	0.81	มาก
2. มีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการ ดำเนินงาน และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ไว้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	3.83	0.74	มาก
3. จัดทำรายงานข้อมูลที่จำเป็นให้ผู้บริหาร มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเวลา และเข้าใจง่าย	3.87	0.67	มาก
4. มีการใช้เทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสารกับ ส่วนงานต่างๆ ได้หลายช่องทางเช่น โทรศัพท์ E-mail	3.95	0.78	มาก
รวม	3.86		มาก
ด้านการติดตามและประเมินผล			
1. มีการเปรียบเทียบแผนงานกับผลการดำเนินงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษร อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.81	0.70	มาก
2. มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุม ภายในที่ได้กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.80	0.72	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุม ภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
2. มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุม ภายในที่ได้กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.80	0.72	มาก
3. มหาวิทยาลัยมีการประเมินเป็นไปอย่างอิสระ โดยผู้ ตรวจสอบภายนอก เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยง ธรรมมากยิ่งขึ้น	3.82	0.76	มาก
4. มหาวิทยาลัยมีการจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติ ตามระบบควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมิน ตนเอง/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน	3.81	0.75	มาก
รวม	3.81		มาก
ระดับความคิดเห็นโดยรวม	3.85		มาก

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุด คือมีการกำหนด มอบหมายและจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ระหว่างผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน และผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างสายงาน การบังคับบัญชาชัดเจน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลักษณะของงาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดในการว่าจ้างบุคลากรที่เหมาะสม โดยเน้นถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี ความซื่อสัตย์และมีจริยธรรม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดมีข้อกำหนดด้านจริยธรรมและบทลงโทษเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการประเมินความเสี่ยง มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีการประเมินความเสี่ยง โดยลำดับความสำคัญของความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยได้มีการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.90) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการประชุมร่วมกัน เพื่อประเมินความเสี่ยงของโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.83) และมหาวิทยาลัยมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมการควบคุม มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการตั้งคณะกรรมการในการควบคุมดูแลทรัพย์สินโดยมีการตรวจนับเป็นระยะ ๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.74) และมีมาตรการการจัดการความเสี่ยงและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่ยอมรับได้ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการพิจารณากิจกรรมการควบคุมที่เหมาะสมและเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ บุคลากรทุกคนทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการควบคุม ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มีการใช้เทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสารกับส่วนงานต่างๆ ได้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ E-mail อื่นๆ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จัดทำรายงานข้อมูลที่สำคัญให้ผู้บริหาร มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเวลา และเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีช่องทางเพื่อให้บุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีการประเมินเป็นไปอย่างอิสระ โดยผู้ตรวจสอบภายนอก เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการเปรียบเทียบแผนงานกับผลการ

ดำเนินงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.70) และมหาวิทยาลัยมีการจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายในที่ได้กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความมีประสิทธิภาพ
ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ			
1. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หังบการเงินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.92	0.69	มาก
2. ข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการวางแผนจัดทำงบประมาณได้ดียิ่งขึ้น	3.97	0.67	มาก
3. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.93	0.71	มาก
4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยลดระยะเวลาในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารได้	3.99	0.71	มาก
รวม	3.95		มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศ ทางการบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความมี ประสิทธิภาพ
ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้			
1. รายงานการเงินที่ได้รับมีความถูกต้องตาม หลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป(GAAP)	3.88	0.75	มาก
2. ข้อมูลทางบัญชีมีความเที่ยงตรง ตามความจริง	3.89	0.75	มาก
3. ผู้บริหารมีความเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชี ที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี	3.90	0.80	มาก
4. ผู้บริหารมีความเชื่อมั่น และมีความน่าเชื่อถือ ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมากกว่าการทำ บัญชีด้วยมือ	3.88	0.76	มาก
รวม	3.89		มาก
ด้านความทันต่อเวลา			
1. ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีมีความกระชับ และ สะดวกรวดเร็วในการเรียกดูข้อมูล	3.83	0.79	มาก
2. ทำให้มีการผ่านรายการทางบัญชีไปยังระบบ อื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว	3.85	0.79	มาก
3. หากงบการเงินเกิดข้อผิดพลาด สามารถแก้ไข และตรวจสอบได้ในเวลาอันรวดเร็ว	3.79	0.78	มาก
4. ข้อมูลทางบัญชีที่ได้รับทันต่อเหตุเวลาอยู่เสมอ	3.81	0.75	มาก
รวม	3.82		มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศ ทางการบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความมี ประสิทธิภาพ
ด้านตรวจสอบความถูกต้องได้			
1. ผู้บริหารนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ ในการจัดทำบัญชี เพื่อต้องการให้บุคลากรมีเวลา วิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข การทำงานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.89	0.76	มาก
2. ผู้บริหารมีความมั่นใจในรายงานการเงินที่ จัดทำด้วยระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตรับรองความถูกต้อง	3.89	0.73	มาก
3. สามารถตรวจสอบความถูกต้องและ ข้อผิดพลาดของขั้นตอนการทำบัญชีตามความ ต้องการ	3.88	0.73	มาก
4. สามารถตรวจสอบรายงานทางการบัญชีที่เป็น เอกสารและได้รับรองโดยฝ่ายบริหาร เพื่อยืนยัน เกี่ยวกับการบันทึกการธุรกรรมต่าง ๆ ที่ได้ เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมาได้	3.88	0.72	มาก
รวม	3.89		มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.89		มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ช่วยลดระยะเวลาในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารได้ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.71) มีประสิทธิภาพพออยู่ ร่องลงมาคือ ข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการวางแผน จัดทำงบประมาณได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.67) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.69) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีความเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.80) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ร่องลงมาคือ ข้อมูลทางบัญชีมีความเที่ยงตรง ตามความจริง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.75) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ รายงานการเงินที่ได้รับมีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป(GAAP) ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.75) และผู้บริหารมีความเชื่อมั่น และมีความน่าเชื่อถือของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมากกว่าการทำบัญชีด้วยมือ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.76) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านความทันต่อเวลา มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ทำให้มีการผ่านรายการทางบัญชีไปยังระบบอื่นๆได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.79) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ร่องลงมาคือ . ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีมีความกระชับ และสะดวกรวดเร็วในการเรียกดูข้อมูล ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.79) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ หากงบการเงินเกิดข้อผิดพลาด สามารถแก้ไขและตรวจสอบได้ในเวลาอันรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.78) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านตรวจสอบความถูกต้องได้ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ผู้บริหารนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี เพื่อต้องการให้บุคลากรมีเวลาวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.76) และผู้บริหารมีความมั่นใจในรายงานการเงินที่จัดทำด้วยระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองความถูกต้อง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.73) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ร่องลงมาคือ สามารถตรวจสอบความถูกต้องและข้อผิดพลาดของขั้นตอนการทำบัญชีตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.73) และสามารถตรวจสอบรายงานทางการบัญชีที่เป็นเอกสารและได้รับรองโดยฝ่ายบริหาร เพื่อ

ยืนยันเกี่ยวกับการบันทึกการรุกรานของสัตว์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะที่ผ่านมาได้ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.72) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) เป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ การควบคุมภายใน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางบัญชี ประกอบด้วย ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านตรวจสอบได้เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรที่ใช้แต่ละตัวแปร ซึ่งต้องมีค่าต่ำกว่า 1 (แสงเดือน วณิชดำรงศักดิ์, 2555) จึงจะถือได้ว่าตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity สามารถนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การควบคุมภายใน	ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี			
	ด้านความ เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ	ด้าน ความถูกต้อง ต้องเชื่อถือ ได้	ด้านความ ทันเวลา	ด้าน ตรวจสอบ ได้
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	0.66	0.66	0.64	0.67
ด้านการประเมินความเสี่ยง	0.68	0.68	0.60	0.69
ด้านกิจกรรมการควบคุม	0.76	0.73	0.69	0.75
ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	0.72	0.73	0.68	0.72
ด้านการติดตามและประเมินผล	0.77	0.74	0.69	0.75

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างผลของการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรที่ใช้แต่ละตัวแปร มีค่าอยู่ที่ 0.64-0.77 ซึ่ง มีค่าต่ำกว่า 1 เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (แสงเดือน วณิชดำรงศักดิ์, 2555)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity สามารถนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ได้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ พบว่า การควบคุมภายใน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย ด้านความเกี่ยวข้องกับ

การตัดสินใจ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านตรวจสอบได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ตัวแปร	B	Std. Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1)	0.16	0.06	0.17	2.61	0.01*	0.39	2.54
ด้านการประเมินความเสี่ยง (X_2)	-0.15	0.08	-0.16	-1.83	0.07	0.21	4.89
ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3)	0.34	0.09	0.34	3.67	0.00*	0.18	5.57
ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4)	0.14	0.08	0.14	1.74	0.08	0.24	4.18
ด้านการติดตามและประเมินผล (X_5)	0.38	0.08	0.38	4.81	0.00*	0.25	4.02
ค่าคงที่ = 0.63 ; R = 0.81 ; R ² = 0.65 ; SE _{est} = 0.38 ; F = 83.29							

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 1

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.81 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.38 มีค่า Tolerance ต่ำสุดอยู่ที่ 0.18 และ VIF สูงสุดอยู่ที่ 5.57 ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดจึงถือว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

โดยผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ คือ การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) ($B = 0.38$) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ($B = 0.34$) และสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ($B = 0.16$)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.63 + 0.16 (X_1) - 0.15 (X_2) + 0.34 (X_3) + 0.14 (X_4) + 0.38 (X_5)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.17 (X_1) - 0.16 (X_2) + 0.34 (X_3) + 0.14 (X_4) + 0.38 (X_5)$$

โดยใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรในสมการดังนี้

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
X_1	หมายถึง	ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม
X_2	หมายถึง	ด้านการประเมินความเสี่ยง
X_3	หมายถึง	ด้านกิจกรรมการควบคุม
X_4	หมายถึง	ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
X_5	หมายถึง	ด้านการติดตามและประเมินผล

สมมติฐานที่ 2 ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุมภายใน กับประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้

ตัวแปร	B	Std. Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1)	0.18	0.07	0.17	2.58	0.01*	0.39	2.54
ด้านการประเมินความเสี่ยง (X_2)	-0.11	0.09	-0.10	-1.12	0.26	0.21	4.89
ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3)	0.23	0.11	0.21	2.18	0.03*	0.18	5.57
ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4)	0.27	0.09	0.25	2.97	0.00*	0.24	4.18
ด้านการติดตามและประเมินผล (X_5)	0.35	0.09	0.32	3.86	0.00*	0.25	4.02
ค่าคงที่ = 0.29 ; R = 0.79 ; R ² = 0.62 ; SE _{est} = 0.44 ; F = 71.57							

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 2

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.79 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้ร้อยละ 62 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.44 มีค่า Tolerance ต่ำสุดอยู่ที่ 0.18 และ VIF สูงสุดอยู่ที่ 5.57 ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดจึงถือว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

โดยผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ คือ การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) ($B = 0.35$) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) ($B = 0.27$) และด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ($B = 0.23$)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.29 + 0.18 (X_1) - 0.11 (X_2) + 0.23 (X_3) + 0.27 (X_4) + 0.35 (X_5)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.17 (X_1) - 0.10 (X_2) + 0.21 (X_3) + 0.25 (X_4) + 0.32 (X_5)$$

โดยใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรในสมการดังนี้

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้
X_1	หมายถึง	ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม
X_2	หมายถึง	ด้านการประเมินความเสี่ยง
X_3	หมายถึง	ด้านกิจกรรมการควบคุม
X_4	หมายถึง	ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
X_5	หมายถึง	ด้านการติดตามและประเมินผล

สมมติฐานที่ 3 ผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 9 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุมภายใน กับประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลา

ตัวแปร	B	Std. Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1)	0.26	0.08	0.24	3.33	0.00*	0.39	2.54
ด้านการประเมินความเสี่ยง (X_2)	-0.28	0.10	-0.27	-2.75	0.00*	0.21	4.89
ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3)	0.29	0.12	0.25	2.41	0.01*	0.18	5.57
ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4)	0.27	0.10	0.25	2.78	0.00*	0.24	4.18
ด้านการติดตามและประเมินผล (X_5)	0.37	0.10	0.34	3.79	0.00*	0.25	4.02
ค่าคงที่ = 0.36 ; R = 0.75 ; R ² = 0.57 ; SE _{est} = 0.47 ; F = 57.59							

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านการประเมินความเสี่ยง (X_2) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 3

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.75 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้ร้อยละ 57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.47 มีค่า Tolerance ต่ำสุดอยู่ที่ 0.18 และ VIF สูงสุดอยู่ที่ 5.57 ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดจึงถือว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

โดยผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลา คือ การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) ($B = 0.37$) ด้านด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ($B = 0.29$) และ ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) ($B = 0.27$)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.36 + 0.26 (X_1) - 0.28 (X_2) + 0.29 (X_3) + 0.27 (X_4) + 0.37 (X_5)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.24 (X_1) - 0.27 (X_2) + 0.25 (X_3) + 0.25 (X_4) + 0.34 (X_5)$$

โดยใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรในสมการดังนี้

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลา
X_1	หมายถึง	ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม
X_2	หมายถึง	ด้านการประเมินความเสี่ยง
X_3	หมายถึง	ด้านกิจกรรมการควบคุม
X_4	หมายถึง	ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
X_5	หมายถึง	ด้านการติดตามและประเมินผล

สมมติฐานที่ 4 ผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ผลของการควบคุมภายใน
กับประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้

ตัวแปร	B	Std. Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านสภาพแวดล้อม ของการควบคุม (X_1)	0.15	0.07	0.15	2.24	0.02*	0.39	2.54
ด้านการประเมิน ความเสี่ยง (X_2)	-0.07	0.09	-0.07	-0.77	0.44	0.21	4.89
ด้านกิจกรรมการ ควบคุม (X_3)	0.31	0.10	0.30	3.08	0.00*	0.18	5.57
ด้านข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสาร (X_4)	0.16	0.08	0.16	1.93	0.05*	0.24	4.18
ด้านการติดตามและ ประเมินผล (X_5)	0.34	0.09	0.33	3.98	0.00*	0.25	4.02
ค่าคงที่ = 0.46 ; R = 0.80 ; R ² = 0.63 ; SE _{est} = 0.41 ; F = 75.44							

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 4

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.80 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้ร้อยละ 63 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.41 มีค่า Tolerance ต่ำสุดอยู่ที่ 0.18 และ VIF สูงสุดอยู่ที่ 5.57 ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดจึงถือว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

โดยผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ คือ การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) ($B = 0.34$) ด้านด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ($B = 0.31$) และ ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) ($B = 0.16$)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.46 + 0.15 (X_1) - 0.07 (X_2) + 0.31 (X_3) + 0.16 (X_4) + 0.34 (X_5)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.15 (X_1) - 0.07 (X_2) + 0.30 (X_3) + 0.16 (X_4) + 0.33 (X_5)$$

โดยใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรในสมการดังนี้

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานครบระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้
X_1	หมายถึง	ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม
X_2	หมายถึง	ด้านการประเมินความเสี่ยง
X_3	หมายถึง	ด้านกิจกรรมการควบคุม
X_4	หมายถึง	ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
X_5	หมายถึง	ด้านการติดตามและประเมินผล

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถตอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
H1	ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ได้รับการสนับสนุน (supported)
H2	ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ได้รับการสนับสนุน (supported)
H3	ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ได้รับการสนับสนุน (supported)
H4	ผลของการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	ได้รับการสนับสนุน (supported)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผลวิจัยได้สรุปผลวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษากการวิจัยเจ้าหน้าที่ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 224 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 79.91 และเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 20.09

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 22 – 29 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 45.09 รองลงมาคือ อายุ 30 – 37 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 26.79

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 72.32 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.27

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 41.52 รองลงมาคือ 5 – 10 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดกองคลัง ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีระดับคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุด คือมีการกำหนดมอบหมายและจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ระหว่างผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารและพนักงาน และผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างสายงาน การบังคับบัญชาชัดเจน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลักษณะของงาน ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดในการว่าจ้างบุคลากรที่เหมาะสม โดยเน้นถึงการศึกษาระดับการรู้ ความซื่อสัตย์และมีจริยธรรม ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดมีข้อกำหนดด้านจริยธรรมและบทลงโทษเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการประเมินความเสี่ยง มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีการประเมินความเสี่ยง โดยลำดับความสำคัญของความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยได้มีการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.90) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินความเสี่ยงของโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.83) และมหาวิทยาลัยมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านกิจกรรมการควบคุม มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการตั้งคณะกรรมการในการควบคุมดูแลทรัพย์สินโดยมีการตรวจนับเป็นระยะๆ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.74) และมีมาตรการการจัดการความเสี่ยงและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่ยอมรับได้ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการพิจารณากิจกรรมการควบคุมที่เหมาะสมและเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ บุคลากรทุกคนทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการควบคุม ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มีการใช้เทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสารกับส่วนงานต่างๆ ได้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ E-mail อื่นๆ

($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จัดทำรายงานข้อมูลที่เป็นให้ผู้บริหาร มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเวลา และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีช่องทางเพื่อให้บุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. ด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับคะแนนโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมีการประเมินเป็นไปอย่างอิสระ โดยผู้ตรวจสอบภายนอก เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการเปรียบเทียบแผนงานกับผลการดำเนินงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.70) และมหาวิทยาลัยมีการจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายในที่ได้กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยลดระยะเวลาในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารได้ ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.71) มีประสิทธิภาพพออยู่ รองลงมาคือ ข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการวางแผนจัดทำงบประมาณได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.67) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.69) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีความเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีที่ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.80) มีประสิทธิภาพ

อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อมูลทางบัญชีที่มีความเที่ยงตรง ตามความจริง ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.75) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ รายงานการเงินที่ได้รับมีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป(GAAP) ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.75) และผู้บริหารมีความเชื่อมั่น และมีความน่าเชื่อถือของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมากกว่าการทำบัญชีด้วยมือ ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.76) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านความทันต่อเวลา มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ทำให้มีการผ่านรายการทางบัญชีไปยังระบบอื่นๆได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.79) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีมีความกระชับ และสะดวกรวดเร็วในการเรียกดูข้อมูล ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.79) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ หากงบการเงินเกิดข้อผิดพลาด สามารถแก้ไขและตรวจสอบได้ในเวลาอันรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.78) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านตรวจสอบความถูกต้องได้ มีประสิทธิภาพโดยรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดคือ ผู้บริหารนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี เพื่อต้องการให้บุคลากรมีเวลาวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.76) และผู้บริหารมีความมั่นใจในรายงานการเงินที่จัดทำด้วยระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองความถูกต้อง ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.73) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สามารถตรวจสอบความถูกต้องและข้อผิดพลาดของขั้นตอนการทำบัญชีตามความต้องการ ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.73) และสามารถตรวจสอบรายงานทางการเงินที่เป็นเอกสารและได้รับรองโดยฝ่ายบริหาร เพื่อยืนยันเกี่ยวกับการบันทึกรายการธุรกรรมต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในระยะที่ผ่านมาได้ ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.72) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและ

ประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุน สมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านการประเมินความเสี่ยง (X_2) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 พบว่า ผลของการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) ด้านกิจกรรมการควบคุม (X_3) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และด้านการติดตามและประเมินผล (X_5) มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสนับสนุนสมมติฐานที่ 4

อภิปรายผลการศึกษา

ประเด็นสำคัญที่ได้พบจากงานวิจัยในเรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงมีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก การติดตามประเมินผลเป็นวิธีการที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารมีความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายใน ฝ่ายบริหารต้องจัดให้มีการติดตามประเมินผลโดยการประเมินผลเป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดออกแบบไว้เพียงพอเหมาะสม มีประสิทธิผล หรือต้องปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร พรามไทย และคณะ (2558) พบว่า การติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน ด้านการติดตามผล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางบัญชีโดยรวมด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ และด้านการเปรียบเทียบกันได้

2. ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีการจัดทำรูปแบบของงบการเงินถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนด และเปิดเผยนโยบายการบัญชีและวิธีการที่เหมาะสมให้โดยผู้บริหารมีความเชื่อของข้อมูลที่ได้รับ และสามารถใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลณี ด้านทองกลาง (2560) พบว่า องค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ในด้านการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ด้านรายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ อย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความทันเวลา พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นว่าองค์กรมีการควบคุมตั้งแต่การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบการประมวลผลไปจนถึงผลลัพธ์ที่ได้จากระบบในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งมีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลใช้ในการตัดสินใจให้กับผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบงานนั้นทำได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา เชื่อถือได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เวลาเกิด (2562) พบว่า การควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ERP-SAP) ด้านการควบคุมระบบงานส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการให้ข้อมูลการตัดสินใจ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นการทำงานในระบบนั้นทำได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา เชื่อถือได้

4. ผลของการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านตรวจสอบได้ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก ข้อมูลทางการเงินสามารถตรวจสอบได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อม มีการตรวจสอบจำนวน เช่น การนับเงินสด ข้อมูลในงบการเงินนั้นสามารถตรวจสอบได้ตามข้อกำหนดของมาตรฐานรายงานทางการเงินโดยมีการจัดประเภทรายการ การนำเสนอข้อมูลในงบการเงินไว้เหมาะสมและชัดเจนข้อมูลทางการเงินมีการประยุกต์ใช้ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวารี จุมดวง (2560) พบว่า ผู้ทำบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมและด้านความสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก ข้อมูลในงบการเงินนั้นสามารถตรวจสอบได้ตามข้อกำหนดของมาตรฐานรายงานทางการเงินโดยมีการจัดประเภทรายการ การนำเสนอข้อมูลในงบการเงินไว้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรมุ่งเน้นการจัดวางระบบการควบคุมภายในในองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ให้มีความเหมาะสมกับนโยบาย แนวทางการปฏิบัติการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ให้ถูกต้องตามหลักการ และส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้และความเข้าใจในความสำคัญของระบบการควบคุมภายในว่ามีประโยชน์และมีผลดีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างไร เพื่อให้ระบบการควบคุมภายในที่ผู้บริหารได้จัดทำขึ้นประสบผลสำเร็จ หน่วยงานมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รายงานการเงินของหน่วยงานมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ ส่งผลให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและ ข้อบังคับ

2. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคีต่อกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานขององค์กรต่อไป

3. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลในการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เนื่องจากการมีพีแอลหรือคู่มือในการทำงานนั้นมีความจำเป็นในการใช้ระบบบัญชีสารสนเทศทางการบัญชีเป็นอย่างมาก เพราะในบางขั้นตอนมีความซับซ้อน และยุ่งยาก หากเจ้าหน้าที่ไม่มีความเข้าใจ หรือคู่มือในการทำงาน อาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดในการใช้ระบบได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ระบบสารสนเทศทางการ ในหน่วยงานอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน
2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย โดยศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และครอบคลุมมากขึ้น
3. ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางและแบบอย่างการปฏิบัติงาน เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เป็นการช่วยพัฒนาระบบการควบคุมภายในเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- กัณธี ด้านทองกลาง. (2560). ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน).
- จันทนา สาขากรและคณะ. (2554). การตรวจสอบและการควบคุมภายใน. กรุงเทพฯ: พีอีเอ็นเพรส.
- ฉวีวรรณ เวลาเกิด. (2562). การควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี (ERP-SAP) ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้ข้อมูลการตัดสินใจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน).
- ถาวร พวามไทย และคณะ. (2558). ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7(1): 73-83.
- ธนะเมศฐ์ ธนโชติสุขวัฒน์. (2558). ผลกระทบของการควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- นันทิดา โยธานวล. (2559). การควบคุมภายในทั่วไปของระบบสารสนเทศทางการบัญชี บริษัท อี. เทค จำกัด. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีบริหาร, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2555). ระบบสารสนเทศทางการเงินและการบัญชีเพื่อการวางแผนทรัพยากรองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันเพชร. (2554). การสอบบัญชี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พีอีเอ็นเพรส.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2553). การประเมินผลการปฏิบัติงานและการปรับเงินเดือน. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.

- พรทิพย์ ภูถี่ถ้วน. (2555). ผลกระทบของการควบคุมภายในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เขิงเอี่ยม. (2556). ระบบสารสนเทศทางการบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- วิชณีพร เศรษฐศาสตร์. (2560). ระบบสารสนเทศทางการบัญชี. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. เจ. พรินติ้ง.
- ศิรินธิรา สาแมหาดิ. (2560). ผลกระทบของคุณภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- สัลยุทธ์ สว่างวรรณ. (2554). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ด ดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2553). การจัดการจากมุมมองนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: บริษัท จี.พี.ไซ เบอร์พริ้นท์ จำกัด.
- อธิญา รัตนมา. (2561). ผลกระทบของการจัดการความเสี่ยงที่มีต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในงานกองคลังสำหรับเทศบาลในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- แพรวาริ ภูมิด้วง. (2560). ผลกระทบของประสิทธิภาพของการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. การประชุมวิชาการ และนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 4. 21 กรกฎาคม 2560. 2611-2623

BIBLIOGRAPHY

- Caraiman, A. C. (2015). **Accounting Information System - Qualitative Characteristics And The Importance Of Accounting Information At Trade Entities**. New York: Conomy Series Constantin Brancusi University, 2015
- Sumritsakun, Chaiyot. (2012). **The Effect of Accounting Information System Effectiveness on Accounting Information Usefulness via Information Trust and Information Timeliness as Mediators : Case Study of Thai-Listed Companies**. *International Journal of Business Research*. 12(1): 111 - 121, 2012.
- Suryanto, T. (2016). **Audit Delay and Its Implication for Fraudulent Financial Reporting: A Study of Companies Listed in the Indonesian Stock Exchange**. *European Research Studies Journal*, 19(1): 18-31.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

BANGKHEN

2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS

79 BANGNA-TRAD RD.,
KLONGTAMRU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3690-9
FAX. 0 3874 3700
www.east.spu.ac.th

KHON KAEN

182/12 MOO 4,
SRICHAN RD.,
NAIMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHONKAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

ที่ คบช.0105/050

10 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม

ด้วยนักศึกษา นางสาวน้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ รหัสนักศึกษา 62502409 หลักสูตรบัญชี
มหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ ผลของการ
ควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ ” โดยมีรองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง เบอร์ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน
การนี้หลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้
เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านจึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สิ้นจัญญศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม (ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต)

โทรศัพท์ 0-2579-11111 ต่อ 2375

ที่ คบช.0105/050

BANGKHEN

2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS

79 BANGNA-TRAD RD.,
KLONGTAMRU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3690-9
FAX. 0 3874 3700
www.east.spu.ac.th

KHON KAEN

182/12 MOO 4,
SRICHAN RD.,
NAIMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHONKAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

ที่ คบช.0105/050

10 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณพิธาน แสนภักดี

ด้วยนักศึกษา นางสาวน้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ รหัสนักศึกษา 62502409 หลักสูตรบัญชี
มหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ ผลของการ
ควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ ” โดยมีรองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอร์ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน
การนี้หลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต ขอรับความอนุเคราะห์จาก คุณพิธาน แสนภักดี ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการหลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้
เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านจึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สิ้นจัญญศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม (ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต)

โทรศัพท์ 0-2579-11111 ต่อ 2375

ที่ คบช.0105/050

BANGKHEN
2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
79 BANGNA-TRAD RD.,
KLONGTAMRU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3690-9
FAX. 0 3874 3700
www.east.spu.ac.th

KHON KAEN
182/12 MOO 4,
SRICHAN RD.,
NAIMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHONKAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

ที่ คบช.0105/050

10 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวัจนันท์ เพ็ชรเสนา

ด้วยนักศึกษา นางสาวน้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ รหัสนักศึกษา 62502409 หลักสูตรบัญชี
มหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ ผลของการ
ควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ ” โดยมีรองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอร์ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน
การนี้หลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก คุณวัจนันท์ เพ็ชรเสนา ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้
เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านจึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สิ้นจัญญศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม (ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต)

โทรศัพท์ 0-2579-11111 ต่อ 2375

ที่ คบช.0105/050

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ผลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้จ่ายด้านระบบสารสนเทศ
ทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 22 – 29 ปี 30 – 37 ปี
 38 – 45 ปี ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าอนุปริญญา/เทียบเท่า ปริญญาตรี
 ปริญญาโท อื่นๆ ระบุ.....

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 40,000 บาท ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี
 11 – 15 ปี ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยในกำกับ
ของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงคะแนนของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบ
เดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
สภาพแวดล้อมของการควบคุม					
1. มีการกำหนด มอบหมายและจำกัดอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ระหว่างผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน					
2. ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างสายงาน การบังคับบัญชา ชัดเจน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลักษณะของงาน					
3. มีการกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดในการว่าจ้าง บุคลากรที่เหมาะสม โดยเน้นถึงการศึกษา ประสบการณ์ ความซื่อสัตย์และมีจริยธรรม					
4. มีข้อกำหนดด้านจริยธรรมและบทลงโทษเป็นลาย ลักษณ์อักษร และแจ้งเวียนให้บุคลากรทุกคนทราบ					
การประเมินความเสี่ยง					
1. ผู้บริหารมีการประชุมร่วมกันเพื่อประเมินความเสี่ยงของ โอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น					
2. มหาวิทยาลัยมีการประเมินความเสี่ยง โดยลำดับ ความสำคัญของความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น ทั้ง ปัจจัยภายในและภายนอก					
3. มหาวิทยาลัยมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการ ความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆได้อย่างเหมาะสม					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4. มหาวิทยาลัยได้มีการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง					
กิจกรรมการควบคุม					
1. บุคลากรทุกคนทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการควบคุม					
2. ผู้บริหารมีการพิจารณากิจกรรมการควบคุมที่เหมาะสมและเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย					
3. ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการตั้งคณะกรรมการในการควบคุมดูแลทรัพย์สินโดยมีการตรวจนับเป็นระยะๆ					
4. มีมาตรการการจัดการความเสี่ยงและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่ยอมรับได้					
ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร					
1. มหาวิทยาลัยมีช่องทางเพื่อให้บุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร					
2. มีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน					
3. จัดทำรายงานข้อมูลที่เป็นให้ผู้บริหาร มีความถูกต้องครบถ้วน ทันต่อเวลา และเข้าใจง่าย					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4. มีการใช้เทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสารกับ ส่วนงานต่างๆ ได้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ E-mail อื่นๆ					
การติดตามและประเมินผล					
1. มีการเปรียบเทียบแผนงานกับผลการดำเนินงาน และ รายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
2. มีการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายในที่ ได้กำหนดไว้ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
3. มหาวิทยาลัยมีการประเมินเป็นไปอย่างอิสระ โดยผู้ ตรวจสอบภายนอก เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยง ธรรมมากยิ่งขึ้น					
4. มหาวิทยาลัยมีการจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตาม ระบบควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง/หรือ การประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน					

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องข้อความที่ตรงกับควมมีประสิทธิภาพของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการ บัญชี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ					
1. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ งบการเงินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
2. ข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการ วางแผนจัดทำงบประมาณได้ดียิ่งขึ้น					
3. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น จะมี ประสิทธิภาพมากขึ้น					
4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยลดระยะเวลาในการ วางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารได้					
ด้านถูกต้องเชื่อถือได้					
1. รายงานการเงินที่ได้รับมีความถูกต้องตามหลักการบัญชี ที่รับรองโดยทั่วไป(GAAP)					
2. ข้อมูลทางบัญชีมีความเที่ยงตรง ตามความจริง					
3. ผู้บริหารมีความเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีที่ได้รับ จากระบบสารสนเทศทางการบัญชี					
4. ผู้บริหารมีความเชื่อมั่น และมีความน่าเชื่อถือของระบบ สารสนเทศทางการบัญชีมากกว่าการทำบัญชีด้วยมือ					

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

ประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านความทันต่อเวลา					
1. ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีมีความกระชับ และสะดวก รวดเร็วในการเรียกดูข้อมูล					
2. ทำให้มีการผ่านรายการทางบัญชีไปยังระบบอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว					
3. หากงบการเงินเกิดข้อผิดพลาด สามารถแก้ไขและตรวจสอบได้ในเวลาอันรวดเร็ว					
4. ข้อมูลทางบัญชีที่ได้รับทันต่อเหตุเวลาอยู่เสมอ					
ด้านตรวจสอบได้					
1. ผู้บริหารนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี เพื่อต้องการให้บุคลากรมีเวลาวิเคราะห์ปรับปรุง แก้ไข การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
2. ผู้บริหารมีความมั่นใจในรายงานการเงินที่จัดทำด้วยระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองความถูกต้อง					
3. สามารถตรวจสอบความถูกต้องและข้อผิดพลาดของขั้นตอนการทำบัญชีตามความต้องการ					
4. สามารถตรวจสอบรายงานทางการบัญชีที่เป็นเอกสาร และได้รับรองโดยฝ่ายบริหาร เพื่อยืนยันเกี่ยวกับการบันทึก รายการธุรกรรมต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมาได้					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวน้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	9 พฤษภาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชี ปฏิบัติการ สังกัดกองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	208 ถ.สายวัดโคก ต.บางปรอก อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000